

Interreg

EUROPOS SĄJUNGA

Latvija-Lietuva

Europos regioninės plėtros fondas

GEROSIOS PRAKTIKOS VADOVAS (TOBULOS ORGANIZACIJOS MODELIS)

II DALIS ORGANIZACIJOS MODELIS

Autoriai: VšĮ "Lektoriai", Prof. Lina Miltenienė
Dr. Renatas Morkvėnas
Ramunė Vainauskaitė
2020 M.

Projektas „Pilotinis ugdymo ir socialinės integracijos tobulos organizacijos modelis mokiniams ir jaunimui su specialiaisiais poreikiais” NR. LLI-379, PERFORM

Projekto tikslas – gerinti specialiųjų poreikių turinčių vaikų ir jaunimo socialinę įtrauktį Latvijoje ir Lietuvoje, sprendžiant problemas programos teritorijoje, derinant gerąją projekto partnerių praktika, turimus išteklius ir žinias.

Projekto metu buvo sukurtas bandomasis idealios organizacijos modelis, kuris leis teikti įvairias socialinės integracijos paslaugas ir mokytis būtent specialiųjų poreikių turinčius vaikus ir jaunimą.

Europos regioninės plėtros fondo bendrasis finansavimas – 339 tūkst. Eur.

Šis dokumentas parengtas naudojant Europos Sąjungos finansinę paramą. Už šio dokumento turinį atsako Kaišiadorių Šventosios Faustinos mokykla - daugiafunkcis centras ir Kuldygos savivaldybė. Jokiomis aplinkybėmis negali būti laikoma, kad jis atspindi Europos Sąjungos nuomonę.

II dalis. Organizacijos modelis

Ataskaita

„THE PILOT MODEL OF PERFECT ORGANIZATION PROVIDING TEACHING AND SOCIAL INTEGRATION SERVICES FOR CHILDREN AND YOUTH WITH SPECIAL NEEDS” NR. LLI-379

Autoriai: Lina Miltenienė
VšĮ “Lektorial”
Renatas Morkvėnas
Ramunė Vainauskaitė

Turinys

I. INFORMACIJA APIE PROJEKTE DALYVAUJANČIAS ĮSTAIGAS	2
II. ESAMOS PATIRTIES ATSKLEIDIMAS LIETUVOS IR LATVIJOS PARTNERIŲ ĮSTAIGOSE	6
2.1. KAIŠIADORIŲ ŠVENTOSIOS FAUSTINOS MOKYKLOS BENDRUOMENĖS PATIRČIŲ ANALIZĖ	7
2.1.1. MOKINIŲ PATIRTYS	7
2.1.2. TĖVŲ PATIRTYS.....	9
2.1.3. PEDAGOGŲ PATIRTYS.....	11
2.1.4. VADOVŲ PATIRTYS	14
APIBENDRINIMAS	16
2.2. KULDIGOS VIDUSKURŽEMĖS MOKYKLOS BENDRUOMENĖS PATIRČIŲ ANALIZĖ.....	17
2.2.1. MOKINIŲ PATIRTYS	17
2.2.2. TĖVŲ PATIRTYS.....	20
2.2.3. PEDAGOGŲ PATIRTYS.....	23
2.2.4. VADOVŲ PATIRTYS	27
APIBENDRINIMAS	30
III. PAVYZDINĖS ORGANIZACIJOS MODELIAVIMAS	32
IV. METODINĖS REKOMENDACIJOS IR PASIŪLYMAI MOKYKLŲ BENDRUOMENĖMS SIEKIANT MODELIO ĮGYVENDINIMO	35
LITERATŪROS SĄRAŠAS	38

Šioje dalyje pateikiama informacija apie projekte dalyvaujančias įstaigas – Kaišiadorių šventosios Faustinos mokyklą ir Kuldigos Viduskuržemės pagrindinę mokyklą, analizuojamos mokyklų bendruomenių patirtys ir lūkesčiai dėl paslaugų gerinimo ir plėtros, konstruojamas pavyzdinės organizacijos modelis.

Darbo tikslas:

apjungiant tarptautines teorines specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų ugdymo nuostatas, programos teritorijai būdingą problematiką, Latvijos ir Lietuvos gerąją praktiką, turimus resursus ir žinias, sukurti puikios (puikiai/kokybiškai veikiančios) organizacijos modelį, skirtą pagerinti vaikų bei jaunuolių iki 21 metų ir turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių dėl intelekto sutrikimo, ugdymo(si) kokybę bei socialinį dalyvavimą.

Šios dalies uždaviniai:

- aprašyti Kaišiadorių šventosios Faustinos mokykloje ir Kuldigos Viduskuržemės pagrindinėje mokykloje teikiamas švietimo ir socialines paslaugas, mokyklų bendruomenių (pedagogų, mokinių, tėvų) lūkesčius dėl paslaugų gerinimo ir plėtros;
- remiantis ugdymo kokybės kriterijų analize ir projekte dalyvaujančių įstaigų bendruomenių patirtimi sukurti pavyzdinės organizacijos modelį

I. Informacija apie projekte dalyvaujančias įstaigas

KAIŠIADORIŲ ŠVENTOSIOS FAUSTINOS MOKYKLA

Apie mokyklą. Mokykla įsteigta 1982 m. kaip Kaišiadorių pagalbinė mokykla internatas, vėliau pavadinta Kaišiadorių specialiąja mokykla, nuo 2016 m. spalio mėn. 10 d. - Kaišiadorių šventosios Faustinos mokykla. Mokykloje visuomet buvo ugdomi mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių. Nuo 2010-07-01 Kaišiadorių specialioji mokykla yra valstybinė įstaiga, kurios savininkas Kaišiadorių rajono savivaldybė, skirta ugdytiniams nuo 7 iki 21 metų, turintiems didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių. Mokykla, sudarydama sąlygas mokiniui, turinčiam specialiųjų ugdymosi poreikių, gauti kokybišką ir poreikius atitinkantį ugdymą ir būtiną švietimo pagalbą, rengia mokyklos ir mokinio individualaus ugdymo planą, vadovaudamasi pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendraisiais ugdymo planais. Baigę 10-metę ugdymo(si) programą, didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniai mokykloje gali toliau tęsti ugdymąsi socialinių įgūdžių ugdymo klasėse. Mokyklos mokiniai, neturintys galimybių kasdien važinėti į namus, tėvams, globėjams pageidaujant, 5 dienas per savaitę gali nemokamai gyventi mokyklos bendrabutyje. Vadovaujantis įstatymų numatyta tvarka didesnei daliai mokinių, kasdien atvykstantiems į mokyklą, gyvenantiems mokyklos bendrabutyje skiriamas nemokamas maitinimas. Organizuojamas mokinių vežiojimas ir pavėžėjimas.

2020–2021 mokslo metais mokykloje mokėsi 71 mokinys, turintis specialiųjų ugdymosi poreikių.

Pagrindinės veiklos kryptys ir prioritetai

Vizija. Atvira visuomenei, dalyvaujanti kaitos procese, plečianti teikiamas paslaugas specialioji mokykla su bendrabučiu. **Filosofija ir vertybės.** Pagarba ir tolerancija, nuolatinė kaita ir tobulėjimas. Vertybės: saugumas, saugi aplinka; profesionalumas, kvalifikacijos kėlimas, intelektualiniai resursai; bendradarbiavimas, komandinis darbas; bendravimo kultūra. **Misija** - teikti švietimo pagalbą specialiųjų poreikių mokiniams ir asmenims, plėtojant jų dvasines, intelektines, fizines galias, padedant įveikti socialinę atskirtį bei tapant pilnaverčiais ir aktyviais visuomenės nariais. **Vertybės** - pagarba ir pagalba vienas kitam ir tikėjimas vaiku.

Mokyklos veiklos **tikslas** – specialiųjų poreikių mokinių ir asmenų ugdymosi, socialinių ir darbinių poreikių tenkinimo užtikrinimas teikiant visapusišką pagalbą mokiniams, lankytojams ir jų tėvams.

Įgyvendinamos ugdymo programos

- Individualizuotos ikimokyklinio-priešmokyklinio ugdymo, pradinio, pagrindinio ir socialinių įgūdžių ugdymo programos.
- Neformaliojo ugdymo programos (tenkinami mokinių pažinimo, lavinimo ir saviraiškos poreikiai).
- Tėvams pageidaujant yra galimybė atidaryti priešmokyklinę grupę, kurioje mokiniai galėtų mokytis nuo 6 metų.

Švietimo pagalba

Suteikiama kvalifikuota specialioji, logopedo, psichologo, soc. pedagogo pagalba; aktyviai veikia Vaiko gerovės komisija.

Kitos veiklos ir paslaugos

Apgyvendinimas bendrabutyje. Mokyklos mokiniai, neturintys galimybių kasdien važinėti į namus, tėvams, globėjams pageidaujant, 5 dienas per savaitę gali nemokamai gyventi mokyklos bendrabutyje: vienviečiuose, dviečiuose, trivečiuose kambariuose. Gyvenančiųjų mokyklos bendrabutyje nemokamas mokinių maitinimas finansuojamas iš valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos gautų ūkio lėšų ir skiriamas nuo mokslo metų pradžios iki mokslo metų pabaigos. **Nemokamas mokinių maitinimas.** Nemokamą mokinių maitinimą skiria savivaldybės Socialinės paramos skyrius, atsižvelgdamas į šeimos gaunamas pajamas. Nemokamo maitinimo produktams įsigyti skiriamų lėšų dydį vienai dienai vienam mokiniui nustato Kaišiadorių rajono savivaldybė. **Vežiojimas ir pavėžėjimas.** Didelę negalią turintys mokiniai į mokyklą pavežami mokyklos transportu, paimant juos iš namų. Nežymią negalią turintys mokiniai į mokyklą atvyksta maršrutiniais autobusais, traukiniais arba mokyklos geltonuoju autobusu (jeigu jie negali vykti savarankiškai ar jiems nėra galimybės pasinaudoti visuomeniniu transportu). Mokinių kelionės išlaidas apmoka savivaldybė. Mokinių, gyvenančių mokyklos bendrabutyje, pavėžėjimas į mokyklą/iš mokyklos organizuojamas pirmadieniais ir penktadieniais (arba prieššventinėmis dienomis). **Vaių dienos priežiūros veikla.** Mokykloje veikia „Dienos socialinės globos centras“, kuriame teikiamos tokios paslaugos:

- 8 val. per dieną trukmės asmenų su negalia priežiūra, informavimas, konsultavimas, praktinės pagalbos teikimas, laisvalaikio organizavimas;

- Darbas su asmenimis, turinčiais negalią, siekiant užtikrinti jų teises, mažinti jų socialinę atskirtį, pagal galimybes užtikrinant jų visavertį dalyvavimą visuomenės gyvenime;
- Asmens ugdymas atsižvelgiant į individualius jo poreikius;
- Socialinių, savitvarkos, higienos įgūdžių formavimas ir ugdymas, asmenų savarankiškumo ir dvasingumo skatinimas;
- Kryptingo, turiningo, įvairių formų užimtumo organizavimas, dalyvavimas renginiuose, konkursuose ir stovyklose.

Mokinius ugdo aukštos kvalifikacijos patyrę specialieji pedagogai. Daug dėmesio skiriama mokinių darbinių įgūdžių formavimui: rengiamos mokinių darbų parodos, mugės, mokiniai mokomi bendrauti ir bendradarbiauti. Ypač rūpinamasi mokinių sveikatos stiprinimu saugojimu, judesio ir padėties korekcija (kineziterapija, gydomoji kūno kultūra). Vykdoma mokinių karjeros planavimo veikla.

Šventės ir tradicijos

Mokykla organizuoja daug renginių: įvairūs minėjimai, popietės, vakaronės, susitikimai, ekskursijos, varžybos, koncertai, viktorinos ir pan. Visuomet minimos valstybinės šventės: Laisvės gynėjų, Nepriklausomybės, Valstybės atkūrimo dienas ir kt. Tradicinės šventės: Rugsėjo 1-oji, Vėlinės, Šv. Kalėdos, Naujieji metai, Užgavėnės, Šv. Velykos, Mamyčių diena, Šimtadienis, Paskutinis skambutis, Išleistuvės. Organizuojami bendri renginiai su socialiniais partneriais, bendradarbiaujančiomis mokyklomis ir vaikų globos namais. Pažymima Žemės, Neįgaliųjų, Sveikatingumo diena. Švenčiamos gimimo dienas. Organizuojame temines savaites (pagalbos teikimo, švairių rankų, gerų darbų, sveikų dantų ir pan.). Svarbią vietą mokyklos gyvenime užima prevenciniai, pilietinio bei sveikatos ugdymo renginiai. Pasibaigus mokslo metams organizuojamos kultūrinės ekskursijos visiems bendruomenės nariams.

Veikia mokyklos muziejus, mokinių darbų parodos.

KULDIGOS VIDUSKURŽEMĖS MOKYKLA

Apie mokyklą. Mokykla įsteigta 1981 m. kaip „Pelči“ internatinė mokykla, vėliau tapo specialiąja mokykla. 1998 m. buvo įkurtas Plėtros centras, kurio metodininkai teikia pagalbą mokiniams, bendrojo ugdymo mokyklų mokytojams ir mokinių tėvams. Nuo 2019 m. rugpjūčio 1 d. mokykla vadinama Viduskuržemės mokykla - plėtros centru.

Viduskuržemės pradinės mokyklos plėtros centras vaidina pagrindinį vaidmenį Vakarų Latvijos regione užtikrinat pedagogų, pagalbą teikiančių darbuotojų profesinį tobulinimąsi. Reikšmingai prisideda prie mokyklų, tėvų konsultavimo užtikrinant kokybišką ugdymą ir pagalbą regione. Siekiama teikti aukštos kokybės paslaugas ir užtikrinti praktikuojančių mokytojų partnerystę ir bendradarbiavimą, kas laikoma geriausiu ir efektyviausiu būdu plėtoti ir gerinti mokinių, tėvų ir bendruomenių, kuriose tenka dirbti, edukacinę patirtį.

Mokykloje dirba 93 pedagogai, 2020/2021 mokslo metais mokykloje mokėsi 183 mokiniai, turintys specialiųjų ugdymosi poreikių.

Pagrindinės veiklos kryptys ir prioritetai

Terapinės paslaugos (mokykla organizuoja grupinius ir individualius terapinius užsiėmimus – muzikos terapijos, smėlio terapijos, gamtos terapijos, šunų terapijos, taikomosios elgesio terapijos (ABA), logopedinės pagalbos).

Socialinė pagalba (užtikrinama institucijos viduje).

Mokinių praktika (bendradarbiavimas už mokyklos ribų su bendruomenės verslininkais - studentų praktikos įmonėse organizavimas)

Bendradarbiavimas (bendradarbiavimas su skirtingomis institucijomis, atsakingomis už mokinių iš šeimų, patiriančių socialinę riziką, problemų sprendimus).

Vykdomos programos

Mokykloje vykdomos specialiosios ikimokyklinio ir pradinio ugdymo programos:

- Specialioji pradinio ugdymo programa psichikos negalią turintiems mokiniams.
- Specialioji pradinio ugdymo programa mokiniams, turintiems sunkią psichinę negalią ar kompleksinę negalią.
- Specialioji ikimokyklinio ugdymo programa psichikos negalią turintiems mokiniams.
- Specialioji ikimokyklinio ugdymo programa mokiniams, turintiems didelių psichikos sutrikimų ar kompleksinę negalią.

Taip pat siūlomos profesijos įgijimo programos: Medienos gaminių gamyba, Maitinimo paslaugos, Miškininkystė, Namų tvarkymas.

Metodinis centras ir jame teikiamos paslaugos bei pagalba

Mokykloje veikia metodinis centras, kuriama teikiama tokios paslaugos ir pagalba: specialiojo pedagogo konsultacijos, logopedo pagalba, Montessori užsiėmimai, muzikos terapijos užsiėmimai, smėlio terapijos (WSB) užsiėmimai, taikomosios elgesio terapijos (ABA) užsiėmimai.

Šventės ir tradicijos

Mokykloje organizuojama daug renginių, tradicinių veiklų, konkursų:

- Žinių diena;
- Saugumo diena (spalio ir gegužės mėn.);
- Grybų paroda;
- Olimpinė sporto diena;
- Ruduo, pavasario darbai;
- Mokytojų diena;
- Mokyklos prezidento rinkimai;
- Mykolo diena;
- Martyno dienos minėjimas;
- Lėčplėsio dienos renginys;
- Lapkričio 18 dienos šventė;
- Kalėdinis koncertas (1-asis adventas);
- „C“ klasės giminiavimosi renginys „Būti kartu!“;
- Mėnesinės paramos priemonės „C“ klasės tėvams;
- Kalėdinis koncertinis pasirodymas;

- Barikadų atminimo renginys;
- Valentino diena;
- Ekspresyvos kalbos konkursas „Kalba“;
- Diktorių konkursas „Teci, teci, kalba“;
- Patrauklios teminės teminės popietės;
- Muzikiškai kūrybiškos saviraiškos festivalis „Saulės spinduliai“;
- Amatų savaitė;
- Specialiųjų mokyklų mokinių informatikos olimpiados organizavimas;
- Velykų šventė;
- Atviro Baltijos šalių tarptautinio „Boche“ konkurso organizavimas;
- Motinos dienos koncertas;
- Paskutinis varpas;
- Sporto diena su tėvais;
- Oficialus tėvų priėmimas su mokyklos direktore;
- „Metinis apdovanojimas“;
- „Pride School“ konkursas.

II. Esamos patirties atskleidimas Lietuvos ir Latvijos partnerių įstaigose

Tyrimo metodai. Siekiant įvertinti mokyklos bendruomenės narių patirtis ir lūkesčius dėl ugdymo ir pagalbos kokybės, papildomai teikiamų paslaugų buvo atliktas tyrimas taikant bendruomenės narių atstovų **apklausą raštu** (dauguma atvejų atsakant į atviro tipo klausimus).

Tyrimo imtis. Tyrime dalyvavo mokyklos deleguoti bendruomenės narių atstovai.

Mokiniai (LT mokykla N=15; LV mokykla N=60). Atrankos kriterijai: įvairovė pagal amžių, klases, kuriose mokosi, aktyvumas ir savanoriškas apsisprendimas dalyvauti apklausoje.

Tėvai (LT mokykla N=8; LV mokykla N=28). Atrankos kriterijai: aktyvumas mokyklos gyvenime, įvairovė pagal vaikų amžių, SUP dydį, savanoriškas apsisprendimas dalyvauti apklausoje.

Pedagogai (LT mokykla N=10; LV mokykla N=25). Atrankos kriterijai: aktyvumas mokyklos gyvenime, atstovavimas įvairius metodinius būrelius ir pedagogines specializacijas, savanoriškas apsisprendimas dalyvauti apklausoje.

Vadovai (LT mokykla N=1; LV mokykla N=1).

Gauti mokinių, tėvų ir pedagogų apklausos rezultatai analizuoti taikant **kokybinę turinio analizę** (kai atsakymų turinys analizuojamas ir sisteminamas išskiriant atskirus prasminius leksinius-semantinius vienetus, juos grupuojant pagal semantinį panašumą ir išskiriant tam tikras labiau apibendrintas kategorijas), o vadovų apklausos rezultatai – **teminę analizę** (kai analizuojant atsakymų turinį formuluojamos su tyrimo problema susijusios semantinės temos

ir / ar subtemos, fokusuojantis į dalyvių patirtis ir reiškiniams suteikiamas prasmes realioje aplinkoje (Žydžiūnaitė V., Sabaliauskas S., 2017¹).

Anketos ir jose esantys klausimai pateikiami 1 priede.

2.1. Kaišiadorių šventosios Faustinos mokyklos bendruomenės patirčių analizė

2.1.1. Mokinių patirtys

Apklausoje dalyvavo 15 mokinių, kurių amžius nuo 12 iki 19 metų. Daugiausiai buvo 18-19 metų jaunuolių (N=8).

Mokiniai nurodė, kad jie mokosi socialinių įgūdžių klasėse (N=6), 12 klasėje (N=3), 10 klasėje (N=2), po 1 nurodė 8 ir 9 klases ir 2 – 3-ią klasę.

Pasitenkinimas mokykla. Atsakydami į klausimą “Ar tau patinka mokytis šioje mokykloje?” dauguma mokinių nurodė (N=13), kad mokykloje jiems patinka. Giliau išanalizavus duomenis, identifikuoto trys šios temos kategorijos (žr. 2.1.1.1. lentelę).

2.1.1.1 lentelė

Mokinių pasitenkinimo mokykla priežastys: turinio analizės rezultatai

Kategorija	Teiginių pavyzdžiai ²
Pasitenkinimas mokymosi procesu	<i>Nes man čia patinka mokytis; Gera mokytis ir lengva ir gerai viska išaiškina; Sužinau daug naujų dalykų.</i>
Pasitenkinimas neformaliais ryšiais	<i>Kad yra pertraukos, draugai; Patinka sportuoti.</i>
Draugiška atmosfera	<i>Visi draugiški.</i>

Tačiau keli mokiniai (N=2) nurodė, kad šioje mokykloje jiems mokytis nepatinka, o jų nurodytos priežastys leido išskirti kategoriją „nepasitenkinimo mokykla priežastys“. Mokiniai nepatenkinti mokyklos per dideliu atstumu nuo jų gyvenamosios vietos [*per toli gyvenū*] ir mokyklos vidinėmis taisyklėmis [*dėl telefono naudojimo taisyklių*].

Veiklų mokykloje vertinimas. Mokinių buvo prašoma įvertinti mokyklose vykstančias veiklas užduodant klausimą “Kokia veikla mokykloje tau labiausiai patinka?”. Atsakymo į šį klausimą rezultatai pateikiami 2.1.1.2 lentelėje.

2.1.1.2 lentelė

Veiklų mokykloje vertinimas

Veiklos pobūdis	Rezultatai
-----------------	------------

¹ Žydžiūnaitė V., Sabaliauskas S. (2017). Kokybiniai tyrimai: principai ir metodai. Vilnius, Leidykla „Vaga“.

² Mokinių kalba neredaguota

	N	%
Dalyvauti stovyklose, kurias organizuoja mokykla	5	33
Vykti į ekskursijas	3	20
Mokytis pamokose	3	20
Tiesiog būti mokykloje po pamokų (dienos centre, laisvalaikio centre ir kt.)	2	13
Dalyvauti specialiuose užsiėmimuose (logopedo, kineziterapeuto, ergoterapeuto ir kt.)	1	7
Dalyvauti būrelių veikloje	1	7

Dauguma mokinių pozityviausiai vertina neformalias mokykloje organizuojamas veiklas (dalyvauti stovyklose, kurias organizuoja mokykla; vykti į ekskursijas). Keletas mokinių pozityviai vertina ir mokymąsi pamokose.

Mokinių paklausus, kaip jie jaučiasi įvairiose mokyklos vietose, paaiškėjo, kad mokiniai dauguma mokinių geriausiai jaučiasi mokyklos kieme, sporto salėje, klasėje, valgykloje.

Mokinių lūkesčiai dėl mokymosi kokybės. Mokinių buvo paprašyta nurodyti, ką jie norėtų pakeisti pamokose ir kodėl. Apibendrinus duomenis išskirta kategorija „Mokinių lūkesčiai dėl mokymosi kokybės“ (žr. 2.1.1.3. lentelę).

2.1.1.3. lentelė

Mokinių lūkesčiai dėl mokymosi kokybės: turinio analizės rezultatai

Kategorija	Teiginių pavyzdžiai
Mokinių elgesio valdymas	<i>Norėčiau, kad klasės draugai netriukšmautų, būtų ramesni, nesikeiktų. Tada ir aš galėčiau geriau susikaupti darbui.</i>
Naudojimasis elektroninėmis priemonėmis	<i>Kad būtų galima naudotis telefonu; žaisti kompiuteriu.</i>

Nemaža dalis mokinių nepateikė jokių pasiūlymų dėl mokymosi proceso ir pamokų kokybės tobulinimo. Tie, kurie pateikė pasiūlymų, išreiškė lūkestį dėl efektyvesnio mokinių elgesio valdymo pamokų metu ir galimybės naudotis elektroninėmis priemonėmis.

Mokinių lūkesčiai dėl mokyklos veiklos kokybės. Mokiniais taip pat pateiktas klausimas „Ką norėtum pakeisti mokykloje? Kodėl?“. Apibendrinti atsakymo į šį klausimą rezultatai pateikiami 2.1.1.4 lentelėje.

2.1.1.4 lentelė

Mokinių lūkesčiai dėl mokyklos veiklos kokybės: turinio analizės rezultatai

Kategorija	Teiginių pavyzdžiai
Naujų erdvių įkūrimas	<i>Kad būtų biblioteka, kur galėčiau per pertraukas nueiti, ramiai pabūti.</i>
Turimų aplinkų atnaujinimas	<i>Klases atnaujinti projektorius į klases; Sporto salę, klases atnaujinti; Stadijono naujo;</i>
Įvairesnės veiklos pertraukų metu	<i>Kad koridoriuose per pertraukas galėčiau kažkuo užsiimti, gal stalo žaidimais.</i>
Įvairesni būreliai	<i>Kad būtų po pamokų daugiau įvairesnių būrelių.</i>

Mokiniai pageidautų atnaujintų mokyklos erdvių (klasių, stadiono, bibliotekos), įvairesnių aplinkų ir veiklos pertraukų metu, įvairesnių būrelių.

2.1.2. Tėvų patirtys

Apklausoje dalyvavo 8 tėvų (globėjų) atstovai: 7 mamos ir 1 tėtis (toliau apibendrintai visi dalyviai vadinami tėvais).

Du tėvai nurodė, kad jų vaikai mokosi socialinių įgūdžių klasėse, vienas – kad 12 klasėje. Kitų vaikai mokosi 5-10 klasėse.

Mokyklos stiprybės. Siekiant atskleisti mokyklos stiprybes, tėvams buvo pateiktas klausimas „Ką šioje mokykloje, kurioje mokosi Jūsų vaikas, labiausiai vertinate?“. Apibendrinti rezultatai pateikiami 2.1.2.1 lentelėje.

2.1.2.1 lentelė

Mokyklos stiprybės: tėvų požiūris

Kategorija	Teiginių pavyzdžiai
Pedagogų profesionalumas	<i>Pedagogų ir personalo profesionalus elgesys su vaikais, empatiškumas, pastangos suprasti individualius vaiko poreikius; Vertinu mokytojus;</i>
Mokyklos renginiai	<i>Mokykloje vyksta gražios šventės;</i>
Dėmesys mokiniams ir pagalba	<i>Dėmesį mano vaikui; Supratimą, išklausymą, rūpestį; Rūpestį, pagalbą.</i>

Tėvai labiausiai vertina mokykloje skiriamą dėmesį mokiniams, jų poreikiams, pedagogų profesionalumą ir pagalbą.

Tėvų lūkesčiai dėl mokyklos veiklos tobulinimo. Tėvų buvo klausiami „Ką dar galėtų padaryti mokykla, kad Jūsų vaikas sėkmingai augtų ir tobulėtų (ką pakeisti, patobulinti, kokių naujų paslaugų pasiūlyti)?“. Apibendrinti tėvų atsakymų rezultatai pateikiami 2.1.2.2 lentelėje.

2.1.2.2 lentelė

Tėvų lūkesčiai dėl mokyklos veiklos tobulinimo

Kategorija	Teiginių pavyzdžiai
Terapiniai užsiėmimai	<i>Norėčiau, kad atsirastų specialistų, kurie 1) galėtų vesti elgesio korekcijos terapijas; 2) vesti kineziterapijos užsiėmimus, atsižvelgiant į individualius vaiko fizinius trūkumus; 3) įdomu būtų hidroterapija.</i> <i>(Sutikčiau už tai mokėti savo lėšomis)</i>
Didesnis dėmesys gyvenimiškai patirčiai	<i>Pokalbiai, ribų, įvykių gyvenimo priežasčių aiškinimas</i>
Skaitmeninis raštingumas	<i>Tobulinti kompiuterio žinias;</i>
Užsienio kalbos kompetencijos	<i>Anglų kalba</i>
Sportinės veiklos įvairovė	<i>„Štangelių“ sporto;</i>

Tėvai pageidautų įvairesnių terapinių užsiėmimų, didesnio dėmesio mokinių gyvenimiškai patirčiai, skaitmeninio raštingumo gebėjimų tobulinimui, užsienio kalbos kompetencijoms.

Pagalbos šeimai poreikis. Siekiant išsiaiškinti pagalbos poreikį šeimai, tėvų buvo klausiami „Kokios pagalbos iš mokyklos reikėtų Jums – tėvams?“. Dalis tėvų nurodė, kad yra patenkinti tuo, ką suteikia mokykla ir poreikio pagalbai neišreiškė. Tačiau dalis tėvų išsakė savo pageidavimus (žr. 2.1.2.3 lentelę).

2.1.2.3 lentelė

Tėvų lūkesčiai dėl pagalbos šeimai

Kategorija	Teiginių pavyzdžiai
Įvairesnės bendradarbiavimo su tėvais formos	<i>Galbūt grupiniai susitikimai, konsultacijos, asmeniniai pokalbiai;</i> <i>Dar norėtusi atvirų durų dienų ar valandų per mėnesį, kada galėtume ateiti į mokyklą tam tikromis valandomis, žinodami, kad tuo metu nesutrukdydysime įprastos veiklos. Visgi mūsų vaikai pasakoja mažai arba nepasakoja, o mums įdomus mokyklos gyvenimas. Suprantama, kad ir dabar galime bet kada ateiti ir esam laukiami.</i>

Tėvų švietimas, konsultavimas	<i>Patarimu, kaip juos mokinti namuose;</i>
Informacijos tėvams kokybė	<i>Norėtusi informatyvesnio internetinio mokyklos puslapio / socialinių tinklų puslapio, kuriame būtų specialistų straipsnių, komentarų, nuorodų apie ypatingus vaikus. Tai galėtų būti puslapis, kur mes, tėvai, rastume mums aktualios informacijos. Be to, svetainėje norėtusi daugiau informacijos apie mokykloje teikiamas paslaugas, specialistus, kurie dirba su mūsų vaikais.</i>

Tėvai pageidautų įvairesnių bendradarbiavimo formų, galimybės nustatyti metu apsilankyti mokykloje, tėvų konsultavimo dėl pagalbos vaikams namuose. Taip pat išreikštas poreikis sulaukti aiškesnės ir kryptingai į tėvų švietimą orientuotos informacijos mokyklos internetiniame puslapyje ir socialiniuose tinkluose.

2.1.3. Pedagogų patirtys

Apklausoje dalyvavo 10 pedagogų.

Mokyklos stiprybės. Siekiant atskleisti mokyklos stiprybes, pedagogams buvo pateiktas klausimas „Ką savo mokykloje labiausiai vertinate? Kokios yra jos stipriosios pusės?“. Apibendrinti rezultatai pateikiami 2.1.3.1 lentelėje.

2.1.3.1 lentelė

Mokyklos stiprybės: pedagogų požiūris

Kategorija	Teiginių pavyzdžiai
Pedagogų aukšta kompetencija	<i>Kompetentingi specialistai; Specialistų kvalifikacija ir patirtis dirbant su spec. poreikių mokiniais; Aukšta mokytojų profesinė kompetencija ir patirtis; Kolektyvo profesionalumas; Savo mokykloje labiausiai vertinu kompetentingą pedagoginį personalą; darbuotojų kvalifikacija; Ugdymas, atliepiantis stipriausias ugdytinių puses, ugdymo individualizavimas.</i>
Mokyklos misijos įgyvendinimas	<i>Galimybė mokytis įvairių gebėjimų vaikams; Mokykla teikia kokybišką specialiųjų poreikių mokinių ugdymą.</i>
Stiprus bendruomeniškumas	<i>Bendruomenės tarpusavio santykiai, sutelktumas bendram tikslui; Bendruomeniškumas.</i>
Komandinis darbas	<i><...> tikslingas komandinis darbas.</i>
Efektyvi lyderystė	<i>Mūsų mokykloje labai pozityvus požiūris į pasiūlymus, puikus mikroklimatas, skiriamas didelis dėmesys naujų paslaugų teikimui ir</i>

Dažniausiai buvo pabrėžiama kaip ugdymo įstaigos stiprybė – aukšta pedagogų kompetencija, gebėjimas individualizuoti ugdymą SUP turintiems mokiniams ir tinkamas ugdymo įstaigos misijos įgyvendinimas. Kaip stipriosios pusės paminėtas stiprus bendruomeniškumas, komandinis darbas bei efektyvi lyderystė.

Pedagogams kylantys sunkumai. Siekiant identifikuoti pedagogams kylančius sunkumus, buvo paklausta „Kokių sunkumų Jūs, kaip pedagogas, patiriate organizuodamas mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių ugdymą?“. Apibendrinti atsakymai pateikiami 2.1.3.2. lentelėje.

2.1.3.2. lentelė

Pedagogams kylantys sunkumai

Kategorija	Teiginių pavyzdžiai
Ugdymo priemonių stoka	<i>Specialiųjų priemonių stoka; Mažai priemonių, patenkinančių mokinių ugdymosi poreikius; Trūksta priemonių vidutinę negalią turintiems mokiniams; Sunkumai dėl specialiųjų priemonių stokos siekiant individualizuoti darbą; Trūksta vadovėlių, skirtų vaikams, turintiems protinę negalią (nėra išleista).</i>
Tinkamų ugdymosi aplinkų stoka	<i><...> veiklų aplinkų stoka; Mokytojų kabinetai stokoja įrangos, baldų atnaujinimo, šiuolaikinių kompiuterizuotų darbo vietų mokiniams, mokytojams; Trūksta vietų, priemonių ir galimybių pajvairinti veikloms.</i>
Per didelės klasės ir mokinių įvairovė jose	<i>Skirtingos negalios mokinių vienoje klasėje; Dideli klasių komplektai, kurie apsunkina galimybę individualizuoti užduotis; Dauguma jungtinių klasių.</i>
Ugdymo individualizavimo sunkumai	<i>Kartais sudėtinga individualizuoti užduotis, nes mokinių gebėjimai labai skirtingi.</i>
Per mažas darbo krūvis	<i>Nepakankamas darbo krūvis, trumpos darbo valandos, todėl planams įgyvendinti pritrūksta laiko.</i>

Dažniausiai buvo minimas trūkumas ugdymui reikalingų priemonių bei tinkamų ugdymosi aplinkų stoka. Pedagogai pabrėžė, kad „Mokytojų kabinetai stokoja įrangos, baldų atnaujinimo, šiuolaikinių kompiuterizuotų darbo vietų mokiniams, mokytojams“. Nors ugdymo įstaigoje, skirtoje mokiniams, turintiems SUP, klasės komplektuojamos nedidelės, pedagogai mano, kad dabartiniai mokinių skaičiai klasėse vis tiek yra per dideli, mokinių įvairovė klasėse per didelė, kas apsunkina efektyvaus ugdymo individualizavimo procesą.

Galimos mokyklos veiklos tobulinimo kryptys. Pedagogų buvo prašoma: „Pagalvokite ir įrašykite tris dalykus, ką galėtumėte mokykla tobulinti, kad kiekvienas mokinys būtų kokybiškai

ugdomas, sulauktų reikiamos pagalbos?“. Remiantis atsakymais į šį klausimą išskirtos galimos mokyklos veiklos tobulinimo kryptys (žr. 2.1.3.3. lentelę).

2.1.3.3. lentelė

Mokyklos veiklos tobulinimo kryptys: pedagogų požiūris

Kategorija	Teiginių pavyzdžiai
Šiuolaikiškos aplinkos	<i>Šiuolaikiška ugdymo aplinka; Lauko erdvių sutvarkymas, pritaikytas fiziniam vaikų lavinimui; Plėsti edukacines aplinkas: įsirengti stadioną, žaidimų aikštelę, specializuotus technologijų, gydomosios fizinės kultūros ir kt. kabinetus; Pagerinti ugdymosi aplinkas; įsigyti daugiau šiuolaikiškų ugdymo priemonių; Atnaujinti kabinetų įrangą ir priemones, diegti informacines technologijas, įrengti ir pritaikyti mokyklos lauko erdves ugdymui; Kokybiškam poilsiui per pertraukas pritaikytos aplinkos; įrengti daugiau edukacinių erdvių, tame tarpe sutvarkyti ir lauko erdves.</i>
Aprūpinimas priemonėmis	<i>Priemonių įvairovė; Specializuotų vadovėlių, kokybiškų mokymo priemonių (pavyzdžiui, iš Edukos. Mokykla jų turi, bet priemonės labai brangios, todėl nėra galimybės visas reikiamas įsigyti).</i>
Didesnė įvairių specialistų pagalbos ir terapijų pasiūla	<i>Terapijos didelių poreikių vaikams; <...> turėti didesnių galimybių ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo vaikams gauti kineziterapeuto paslaugas; padidinti pagalbos mokiniui specialistų valandų skaičių; didinti pagalbos specialistų etatus, kad galėtų teikti daugiau paslaugų visiems mokiniams; Padidinti specialistų resursus; Įvairesnių sričių specialistų etatų steigimas, paslaugų plėtojimas (ergoterapija, kineziterapija, judesio, vandens terapija..).</i>
Komandinio darbo veiksmingumas	<i>Kartu daugiau bendradarbiauti ir sutarti kokios pagalbos iš tiesų reikia vaikui; Įtraukti visą mokyklos personalą į tokią veiklą, kurioje kontaktuoti su vaiku.</i>
Bendradarbiavimas su tėvais	<i>Nuolat palaikyti glaudžius ryšius su mokinių tėvais</i>
Kompetencijos tobulinimas	<i>Taikyti naujas metodikas, dirbant su autistais ir sunkią negalią turinčiais mokiniais; Organizuoti kryptingą mokytojų kvalifikacijos kėlimą, nusistatant prioritetus.</i>

Pedagogų manymu, mokykla turėtų daugiau dėmesio skirti šiuolaikiškų ugdymosi aplinkų kūrimui ir aprūpinimui reikalingomis ugdymo priemonėmis. Manoma, kad turi būti atnaujintos tiek mokymosi aplinkos klasėse, tiek poilsio ir laisvalaikio erdvės viduje ir lauke. Manoma, kad veiklos efektyvumą užtikrintų ir didesnė įvairių specialistų pagalbos ir terapijų pasiūla mokykloje, didesnis dėmesys komandinio darbo veiksmingumui, bendradarbiavimui su tėvais, pedagogų profesiniam tobulėjimui. Išreikštas siekis išsaugoti mokyklos autonomiškumą.

2.1.4. Vadovų patirtys

Į tyrimo klausimus atsakymus pateikė vienas iš mokyklos administracijos atstovų.

Išanalizavus pateiktus atsakymus puvo išskirtos tokios su tyrimo problema susijusios temos: mokyklos ypatumai; mokyklos sėkmės ir privalumai; mokiniai ir jų įtrauktis; mokyklos svarbiausi partneriai; iššūkiai ir spręstinos problemos; projekto vertė.

Žemiau pateikiama tematinė analizė.

Tema: mokyklos ypatumai. Apklausoje dalyvavęs administracijos atstovas išryškino svarbiausius mokyklos bruožus. Buvo akcentuojamas mokyklos atvirumas mokinių poreikių įvairovei, vykdomų programų pasiūla, teikiama švietimo pagalba ir kitos paslaugos:

Atvira mokykla, galinti priimti kitokį vaiką, jaunuolį. Dirbame pagal pritaikytas ikimokyklinio ir priešmokyklinio, individualizuotas pradinio ir pagrindinio bei socialinių įgūdžių ugdymo, neformaliojo švietimo programas. Organizuojamas ugdymo procesas lavinamosioms ir specialiosioms ir socialinių įgūdžių ugdymo klasėms. Teikiama logopedo, kineziterapeuto, socialinio pedagogo, psichologo ir mokytojo padėjėjo pagalba. Mokykloje teikiamos bendrabučio, vežiojimo, maitinimo, taip pat socialinės paslaugos- dienos centro paslaugos.

Tema: mokyklos sėkmės ir privalumai. Pateiktuose atsakymuose išryškinti svarbiausi dalykai, kuriais mokykla didžiuojasi ir laiko privalumais. Buvo pabrėžta dirbančių pedagogų kompetencija, aktyvumas įvairiuose renginiuose, projektuose:

Didžiuojamės aukšta pedagogų kvalifikacija ir didelę patirtį turinčiais pedagogais, dirbančiais su specialiujų poreikių mokiniais. Stipriosios pusės – projektai, programos, įvairūs renginiai. Dalyvavimas respublikiniuose ir rajono dailės konkursuose, mugėse, sporto varžybose ir pan.

Išryškintas tėvų pasitenkinimas teikiama pagalba: *Sekasi neblogai, tėvai patenkinti teikiama švietimo pagalba. Tėvai dalyvavo mokymuose, renginiuose, mokyklos tarybos veikloje.*

Tema: mokiniai ir jų įtrauktis. Paliesti kai kurie klausimai, susiję su mokinių savivalda, įtraukimu į mokyklos veiklos kokybės gerinimą, įtraukties ir socializacijos klausimai. Mokykloje nėra sukurta mokinių taryba, mokiniai nedalyvauja sprendimų priėmimo, o yra

įtraukiami į kokybės gerinimą tik per apklausas: *Mokiniai (specialiųjų klasių) dalyvauja apklausose, teikia siūlymus. Mokykloje neveikia mokinių taryba.*

Mokinių socialinės įtraukties ir sąveikos su negalių neturinčiais bendraamžiais siekiama organizuojant bendrus renginius palaikant draugiškus ryšius su bendrojo ugdymo mokyklos pradinį klasių mokiniais: *Dalyvauja bendruose renginiuose, išvykose, mugėse [kartu su negalių neturinčiais bendraamžiais]. Draugauja su Vaclovo Giržado progimnazijos pradinį klasių mokiniais.*

Tema: mokyklos svarbiausi partneriai. Glaudžiausius partnerystės ryšius mokykla palaiko su: *Kaišiadorių paslaugų centru, Kaišiadorių pedagogine psichologine tarnyba, rajono švietimo įstaigomis ir kt.*

Tema: Iššūkiai ir spęstinos problemos. Atlikta temos analizė leido išskirti dvi subtemas: „Iššūkiai susiję su vidiniais veiksniais“ ir „Iššūkiai susiję su išoriniais veiksniais“.

Iššūkiai susiję su vidiniais veiksniais

Administracijos atstovas atkreipė dėmesį, kad mokykla keičiasi, atnaujino savo vidines fizines aplinkas, tačiau fizinė aplinka ir jos prieinamumas vis dar lieka iššūkiu:

Šiuo metu pagerinome bendras fizines aplinkas mokykloje, tačiau pasigendama fizinių aplinkų lauke. Neturime sporto stadiono, žaidimų aikštelių. Kuriant „Pojūčių kliniką“, negalime naudotis kai kuriais kabinetais (informacinių technologijų, technologijų, relaksacijos ir kt.)

Kyla ir tarpdisciplininės ir švietimo pagalbos prieinamumo ir veiksmingumo užtikrinimo sunkumų:

Pasigendama medikų pagalbos, neturime slaugytojos. Tik 0,25 etatu dirba sveikatos priežiūros specialistas. Trūksta psichologo, mokytojo padėjėjų pagalbos. Pasigendama specialistų, klasių vadovų ir mokytojų komandinio darbo sprendžiant mokinių mokymo ir netinkamo elgesio klausimus, VGK aktyvesnės pozicijos ir pan.

Atkreiptas dėmesys į poreikį tobulinti personalo kompetencijas (ypač ugdant vaikus, turinčius autizmo spektro sutrikimų): *Stinga žinių ir metodikos dirbant su mokiniais autistais.*

Iššūkiai susiję su išoriniais veiksniais

Mokykla šiuo metu išgyvena permainų laukimo laikotarpį [*Specialiųjų poreikių mokinių integracija į bendrojo lavinimo mokyklas*]. Šiame etape nerimą kelia mokyklos išlikimo klausimai:

Seimo ir vyriausybės strategija specialiųjų mokyklų atžvilgiu (iki 2024 m. turėtų nelikti). Reiktų palikti nors specialiojo ugdymo skyrių sunkią ir kompleksinę negalią turintiems mokiniams, kuriuos negalima integruoti į bendrojo lavinimo klases. Tam mokykloje yra sukurta bazė ir geras pedagogų kolektyvas.

Tema: projekto vertė. Mokyklos atstovas atkreipė dėmesį, kad šio projekto veiklos prisidėjo prie mokyklos bendruomenės stiprinimo, padėjo atnaujinti mokyklos fizines erdves:

Mokytojų ir mokinių bendradarbiavimas, pasidalijimas patirtimi, įsigyta sportinių ir kitų priemonių. Pagerinta fizinė aplinka, bendrosios erdvės mokyklos viduje. Kuriama „Pojūčių klinika“.

Apibendrinimas

Mokinių patirtys ir lūkesčiai

- Apklausoje dalyvavę mokiniai išreiškė pasitenkinimą mokymosi procesu mokykloje, galimybėmis kurti sąveikas su bendraamžiais bei vyraujančia draugiška atmosfera. Mokiniai ypatingai vertina mokykloje sudaromas galimybes dalyvauti stovyklose, vykti į ekskursijas.
- Mokiniai išreiškė lūkestį skirti daugiau dėmesio mokinių elgesio valdymui pamokose, galimybei dažniau naudoti elektronines priemones mokykloje.
- Atkreiptas dėmesys į poreikį atnaujinti mokyklos fizines aplinkas, sukurti naujų erdvių skirtų ramiam poilsiui arba žaidimams pertraukų metu. Pasigendama didesnės siūlomos popamokinės veiklos (būrelių) įvairovės.

Tėvų patirtys ir lūkesčiai

- Apklausoje dalyvavę mokinių tėvai labiausiai vertina mokyklos pedagogų kompetentingumą ir profesionalumą, skiriamą dėmesį mokiniams, jų poreikiams, rūpestį kiekvienu vaiku.
- Tėvai pageidautų:
 - didesnės įvairių terapinių užsiėmimų pasiūlos (įvairios elgesio terapijos, kineziterapija, hidroterapija ir kt.),
 - didesnio dėmesio mokinių gyvenimiškų įgūdžių tobulinimui,
 - skaitmeninio raštingumo gebėjimų tobulinimui,
 - užsienio kalbos mokymuisi,
 - įvairesnių bendradarbiavimo su tėvais formų,
 - konsultacinės pagalbos,
 - didesnio informacijos prieinamumo (internete, socialiniuose tinkluose).

Pedagogų patirtys ir lūkesčiai

- Apklausoje dalyvavę pedagogai pabrėžia mokykloje dirbančių pedagogų kompetentingumą ir profesionalumą, bendruomenės sutelktumą, pastebimą lyderystę ir siekį dirbti komandoje.
- Veiksmingo darbo kliūtimis įvardinta – ugdymo priemonių stoka, tinkamų ugdymosi aplinkų nebuvimas, didelis mokinių skaičius klasėse ir per didelė jų įvairovė, ugdymo individualizavimo sunkumai.
- Pedagogai norėtų didesnio dėmesio šiuolaikiškų ugdymosi aplinkų kūrimui mokykloje, geresnio aprūpinimo priemonėmis. Atkreiptas dėmesys į poreikį tobulinti kompetencijas diegiant inovacijas, bendradarbiaujant su tėvais, dirbant komandoje.
- Išreikštas poreikis didinti švietimo pagalbos apimtį ir įvairovę, papildomų terapijų pasiūlą (ergoterapija, kineziterapija, judesio, vandens terapija).

Vadovų patirtys ir lūkesčiai

- Mokyklos administracijos atstovo nuomone mokyklos stiprybė – mokyklos atvirumas kiekvienam mokiniui nepaisant jo ypatingumų, reikalingos pagalbos užtikrinimas, pedagogų kompetencija. Didėja dėmesys mokyklos fizinių aplinkų kokybei.
- Mokykla susiduria su sunkumais užtikrindama tinkamas fizines aplinkas lauko erdvėse, tarpdisciplininės ir švietimo pagalbos prieinamumą bei veiksmingumą.
- Išryškėjo nepakankamas dėmesys mokinių įtraukimui į mokyklos gyvenimą ir sprendimų priėmimą (mokykloje neveikia mokinių savivalda).
- Bendravimas su negalių neturinčiais bendraamžiais dažniausiai vyksta renginių metu už mokyklos ribų, kuriant bendradarbiavimo ryšius su pradinių klasių mokiniais iš netoliese esančių mokyklų.
- Išreikštas siekis stiprinti pedagogų kompetencijas (ypač ugdant vaikus, turinčius autizmo spektro sutrikimų).
- Mokykla susiduria su išoriniais iššūkiais, susijusiais su nacionaline politika siekiant didesnės mokinių, turinčių negalią, įtraukties į bendrojo ugdymo mokyklas, galima mokyklos autonomiškumo praradimo grėsmė.

2.2. Kuldigos Viduskuržemės mokyklos bendruomenės patirčių analizė

2.2.1. Mokinių patirtys

Apklausoje dalyvavo 60 mokinių, kurių amžius nuo 10 iki 24 metų. Mokiniai nurodė, kad jie mokosi 5-9 klasėse (N=30), arba 1-3 profesijos programos kurse (N=30).

Pasitenkinimas mokykla. Atsakydami į klausimą “Ar tau patinka mokytis šioje mokykloje?” dauguma mokinių nurodė (N=58, 96,7%), kad mokykloje jiems patinka. Giliau išanalizavus duomenis, identifiкуotos 6 su šia tema susijos kategorija (žr. 2.2.1.1. lentelę).

2.1.1.1 lentelė

Mokinių pasitenkinimo mokykla priežastys: turinio analizės rezultatai

Kategorija	Teiginių pavyzdžiai ³
Pasitenkinimas mokykla ir mokymosi procesu	<i>Puiki mokykla;</i> <i>Čia galima daug ko išmokti ir suprasti, ko tau reikia;</i> <i>Gauti gyvenimo mokyklą, ką turi žinoti kiekvienas;</i> <i>Man patinka mokytis geografijos;</i> <i>Patinka skaityti ir skaičiuoti, rašyti raideles;</i>
Geri mokytojai	<i>Man patinka mokytis mokykloje, nes mokytojai yra puikūs ir labai gerai išmoko, ypatingai profesijos mokytojai;</i> <i>Man todėl kad čia yra malonūs mokytojai;</i>

³ Mokinių kalba neredaguota

Galimybė mokytis profesijos	<i>Nes čia yra stalių dirbtuvės; Nes čia aš mokausi galimos profesijos;</i>
Neformali veikla ir laisvalaikis	<i>Man patinka žaisti, žaisti slėpynes; Man patinka su bendraklasiais, sportas, vakarais – žaisti su [vardas], žaisti žaidimus telefone, rašyti žinutes;</i>
Saviraiškos galimybės	<i>Man patinka kurti naujas idėjas taip pat konkursai;</i>
Draugiška atmosfera	<i>Man labai patinka mokytis šioje mokykloje, čia yra draugų; Čia gera; Man patinka, nes čia yra labai geri draugai;</i>

Vienas mokinys išreiškė nepasitenkinimą pasitaikančiomis mokykloje patyčiomis: *Man nepatiko kai mokinys pažeidžia taisykles, bet kokios patyčios.*

Veiklų mokykloje vertinimas. Mokinių buvo prašoma įvertinti mokyklose vykstančias veiklas užduodant klausimą “Kokia veikla mokykloje tau labiausiai patinka?”. Atsakymo į šį klausimą rezultatai pateikiami 2.2.1.2 lentelėje.

2.2.1.2 lentelė

Veiklų mokykloje vertinimas

Veiklos pobūdis	Rezultatai	
	N	%
Mokytis pamokose	18	30
Dalyvauti būrelių veikloje	15	25
Vyksti į ekskursijas	13	22
Dalyvauti renginiuose	5	8
Tiesiog būti mokykloje po pamokų (dienos centre, laisvalaikio centre ir kt.)	5	8
Dalyvauti stovyklose, kurias organizuoja mokykla	2	3
Kita	2	4

Daug mokinių itin pozityviai vertina formalias ir neformalias mokykloje organizuojamas veiklas (mokymąsi pamokose, būrelių veiklas; ekskursijas).

Mokinių paklausus, kaip jie jaučiasi įvairiose mokyklos vietose, paaiškėjo, kad dauguma mokinių gerai jaučiasi savo klasėse, sporto salėje, valgykloje, mokyklos kieme.

Mokinių lūkesčiai dėl mokymosi kokybės. Mokinių buvo paprašyta nurodyti, ką jie norėtų pakeisti pamokose ir kodėl. Apibendrinti duomenys pateikiami 2.2.1.3. lentelėje.

2.2.1.3. lentelė

Mokinių lūkesčiai dėl mokymosi kokybės: turinio analizės rezultatai

Kategorija	Teiginių pavyzdžiai
Veiklų įvairovė pamokoje	<i>Per pamokas daugiau pajudėti, pasimankštinti, pasitampyti;</i> <i>Daugiau kalbėti per pamokas;</i> <i>Per pamokas daugiau judėti, daugiau mokyti;</i> <i>Daugiau mokyti dirbti su skaičiuotuvu per matematikos pamokas;</i>
Mokymosi aplinkų įvairovė	<i>Norėčiau daugiau mokyti už mokyklos ribų;</i>
Mokinių elgesio valdymas	<i>Noriu pakeisti tai, kad kiti moksleiviai klausytų ką sako mokytojai.</i>
Aprūpinimas informacinėmis technologijomis	<i>Didesnį kompiuterio ekraną klasėje;</i> <i>Norėčiau naujų kompiuterių;</i>

Tie, kurie pateikė pasiūlymų, išreiškė lūkestį dėl didesnės veiklų įvairovės pamokoje (ypač fizinio aktyvumo), įvairesnių mokymosi aplinkų, efektyvesnio mokinių elgesio valdymo pamokų metu ir aprūpinimo informacinėmis technologijomis.

Mokinių lūkesčiai dėl mokyklos veiklos kokybės. Mokiniams taip pat pateiktas klausimas „Ką norėtum pakeisti mokykloje? Kodėl?“. Apibendrinti atsakymo į šį klausimą rezultatai pateikiami 2.2.1.4 lentelėje.

2.2.1.4 lentelė

Mokinių lūkesčiai dėl mokyklos veiklos kokybės: turinio analizės rezultatai

Kategorija	Teiginių pavyzdžiai
Naujų erdvių įkūrimas	<i>Kad mokykloje būtų kavinė, kad būtų baseinas, kad koridorius iš senosios mokyklos į naują.</i>
Turimų aplinkų atnaujinimas	<i>Kad būtų kas nors naujo - miegamajame televizorius;</i> <i>Nauja sporto salė;</i> <i>Didesnė klasė, daugiau dekoruotų sienų;</i>

Efektyvesnis organizavimas	ugdymo proceso	<p><i>Daugiau pamokų be pertraukų, kad būtų galima praktikuoti pirmiausia medienos apdirbime;</i></p> <p><i>Pamokas galėtų padaryti trumpesnes: 7 pamokos iki ketvirtadienio;</i></p> <p><i>Kad nebūtų keitimų;</i></p> <p><i>Daugiau poilsio;</i></p>
Daugiau ekskursijų, renginių		<p><i>Noriu kad daugiau ekskursijų būtų;</i></p> <p><i>Kad būtų daugiau įdomių renginių;</i></p> <p><i>Organizuoti konkursą pavyzdžiui piešimo ar šokių, dainavimo ir pan.</i></p>

Mokiniai pageidautų efektyvesnio ugdymo proceso organizavimo, atnaujintų mokyklos erdvių (klasių, sporto salės), įvairesnių aplinkų (baseino, kavinės ir kt.), įvairesnių renginių, daugiau ekskursijų.

2.2.2. Tėvų patirtys

Apklausoje dalyvavo 28 tėvų (globėjų) atstovai: 24 mamos (89%) ir 2 tėčiai (7%), 1 globėjas (4%) (toliau apibendrintai visi dalyviai vadinami tėvais).

Tėvai nurodė, kad jų vaikai mokosi nuo 2 iki 9 klasės arba profesijos 1-3 kurse.

Mokyklos stiprybės. Siekiant atskleisti mokyklos stiprybes, tėvams buvo pateiktas klausimas „Ką šioje mokykloje, kurioje mokosi Jūsų vaikas, labiausiai vertinate?“. Apibendrinti rezultatai pateikiami 2.2.2.1 lentelėje.

2.2.2.1 lentelė

Mokyklos stiprybės: tėvų požiūris

Kategorija	Teiginių pavyzdžiai
Pedagogų profesionalumas	<p><i>Mokytojų darbą;</i></p> <p><i>Mokytojų paramą vaikams ir tėvams</i></p> <p><i>Požiūrį į vaikus, tėvus. Individualų požiūrį</i></p>
Bendradarbiavimo efektyvumas	<p><i>Gerą bendradarbiavimą;</i></p> <p><i>Komunikacija su mokytojais ir vadovybe;</i></p>
Dėmesys mokiniams ir pagalba	<p><i>Rūpestį ir ryžtą dirbant su vaiku;</i></p> <p><i>Pedagogų dėmesingumą.</i></p> <p><i>Suteiktos galimybės, individualus požiūris;</i></p>
Terapiniai užsiėmimai	<p><i>Papildomos terapijos ir užsiėmimai;</i></p>
Popamokinė veikla	<p><i>Požiūrį ir įdomius būrelius.</i></p>

Tėvai labiausiai vertina, pedagogų profesionalumą, bendradarbiavimo efektyvumą, mokykloje skiriamą dėmesį mokiniams, jų poreikiams, įvairius terapinius užsiėmimus ir popamokinę veiklą.

Tėvų lūkesčiai dėl mokyklos veiklos tobulinimo. Tėvų buvo klausama „Ką dar galėtų padaryti mokykla, kad Jūsų vaikas sėkmingai augtų ir tobulėtų (ką pakeisti, patobulinti, kokių naujų paslaugų pasiūlyti)?“. Apibendrinti tėvų atsakymų rezultatai pateikiami 2.2.2.2 lentelėje.

2.2.2.2 lentelė

Tėvų lūkesčiai dėl mokyklos veiklos tobulinimo

Kategorija	Teiginių pavyzdžiai
Patirčių įvairovė	Kviesti į svečius įvairių profesijų atstovus, kurie vaikams papasakoja apie savo amatą, pademonstruoja jį;
Ugdymo individualizavimas	Duoti užduotis, atsižvelgiant į vaiko poreikius ir sugebėjimus
Neformalus mokinių bendravimas	Klasės vakarai, kaip pasibuvimas kartu su pokalbiais, šokiais;
Popamokinės veiklos įvairovė ir kokybė	Mokyti groti muzikos instrumentais, rūpintis naminių gyvūnais. Kokybiškiau vesti šokių būrelius, kad jaunuoliams ir mažiesiems formuotųsi tiek laikysena, tiek eiseną;
Daugiau ir įvairesnių terapijų	Fizioterapijos užsiėmimų; Užsiėmimų su gyvūnais;
Įvairesnė sportinė veikla	Galbūt daugiau sporto užsiėmimų; Daug sporto; Reikėtų naujų sporto užsiėmimų,
Renginiai ir ekskursijos	Dažniau vykti į pažintines ekskursijas;
Komunikacija ir bendradarbiavimas su tėvais	Informaciją, ką vaikas per savaitę darė mokykloje, ko mokėsi. Užduotis tolimesniam laikotarpiui (mokyklą lankome kartą per mėnesį vieną savaitę)
Bendravimas ir bendradarbiavimas su įprastos raidos bendraamžiais	Galimybė bendrauti su kitokiais bendraamžiais, pavyzdžiui, užmegzti bendradarbiavimą bendrojo ugdymo mokyklomis, kurio metu, pavyzdžiui, kitų mokyklų vaikai kartu mokosi kokio nors mokomojo dalyko arba kaip panašiai (pamokomai) praleidžia kartu laiką, taip skatinant mūsų mokyklos vaikučius priprasti prie kitokio tipo draugijos, savo ruožtu, vaikai iš kitų mokyklų įgyja supratimą, padedantį

įveikti stereotipus, susipažinti ir priimti tokio tipo vaikučius.

Tėvai pageidautų kokybiškesnio ugdymo proceso, kai užtikrinama mokinių patirčių įvairovė, individualizuojamas ir personalizuojamas ugdymas atsižvelgiant į besimokančiųjų ypatingumus. Tėvai pageidautų glaudesnio mokyklos bendradarbiavimo su bendrojo ugdymo įstaigomis ir galimybės mokiniams turėti bendrą veiklą su savo bendraamžiais, neturinčiais raidos sutrikimų. Nors tėvai įvardijo kaip mokyklos stiprybę galimybę gauti įvairius terapinius užsiėmimus, visgi išreiškia poreikį jų įvairovei, tikisi didesnio dėmesio popamokinės veiklos įvairovei ir kokybei, neformalių mokinių santykių kūrimui.

Pagalbos šeimai poreikis. Siekiant išsiaiškinti pagalbos poreikį šeimai, tėvų buvo klausama “Kokios pagalbos iš mokyklos reikėtų Jums – tėvams?”. Dalis tėvų nurodė, kad yra patenkinti tuo, ką suteikia mokykla ir poreikio pagalbai neišreiškė. Tačiau dalis tėvų išsakė savo pageidavimus (žr. 2.2.2.3 lentelę).

2.2.2.3 lentelė

Tėvų lūkesčiai dėl pagalbos šeimai

Kategorija	Teiginių pavyzdžiai
Gera vaiko savijauta – didžiausia pagalba	<i>Kad mano vaikas mokykloje gerai jaustųsi. Jokios kitos pagalbos iš tikro nereikia. Daugiau supratimo, suvokti, jog mūsų vaikai yra ypatingi.</i>
Pagalba šeimai nuotolinio mokymosi metu	<i>Paramos, mokantis nuotoliniu būdu, kai nelanko mokyklos</i>
Partneriški santykiai	<i>Bendradarbiavimas su mokytojais, individualūs pokalbiai, kad bendromis jėgomis būtų galima padėti savo vaikučiui</i>
Psichologinė pagalba	<i>Psichologinės pagalbos Retkarčiais atpalaiduojantys renginiai pavargusiems tėvams.</i>
Bendruomenės telkimas	<i>Renginių tėvams; Renginiai kartu su vaikais;</i>
Pavėžėjimo paslauga	<i>Aš labai džiaugčiausi, jei būtų įmanoma mano vaiką kasdien parvežti namo po pamokų, kad jam nereikėtų palikti internate, nes patys tokios galimybės neturime.</i>

Tėvai ypatingai vertina pastangas kurti gerą emocinę aplinką vaikams ir mano, kad ir yra pati svarbiausia pagalba šeimai. Tėvams svarbūs partneryste grįsti santykiai su mokykla, dėmesys bendruomenės telkimui, tėvų įtraukimui. Išreikštas poreikis ir psichologinei pagalbai, pagalbai vaikams mokantis nuotoliniu būdu. Tėvai norėtų, kad vaikui nereikėtų palikti šeimos ilgesniam laikui ir nakvoti mokyklos bendrabutyje. Pageidautų galimybės

mokykloje gauti pavėžėjimo paslaugą ir vaiko teises užtikrinančios galimybės vaikui gyventi savo šeimoje.

2.2.3. Pedagogų patirtys

Apklausoje dalyvavo 25 pedagogai.

Mokyklos stiprybės. Siekiant atskleisti mokyklos stiprybes, pedagogams buvo pateiktas klausimas „Ką savo mokykloje labiausiai vertinate? Kokios yra jos stipriosios pusės?“.

Apibendrinti rezultatai pateikiami 2.2.3.1 lentelėje.

2.2.3.1 lentelė

Mokyklos stiprybės: pedagogų požiūris

Kategorija	Teiginių pavyzdžiai
Pedagogų aukšta kompetencija	<p>Kvalifikuoti darbuotojai. Kvalifikuoti pedagogai ir pagalbiniai darbuotojai; Mokykloje dirba kvalifikuoti darbuotojai; Kompetentingi pedagogai; Kūrybingus pedagogus. Mokykla yra stipri tiek, kiek stiprūs yra jos kūrybingi pedagogai, darbuotojai; Kolegos, turintys turtingą patirtį ir norą tobulėti, kūrybingi ir atsakingi, nes supranta su kokiais vaikais dirba, nes be meilės vaikams, tai neįmanoma; Profesionali mokytojų ir administracijos komanda.</p> <p>Ugdymo diferencijavimo ir individualizavimo gebėjimai. Pedagogai atsižvelgia į besimokančiųjų poreikius, numato mokomojo darbo individualizavimą ir diferencijavimą, mokiniams, turintiems protinę negalią, rengiamos individualios mokymo programos; Individualus požiūris į moksleivių mokymo ir ugdymo procesą. Individualus ir diferencijuotas požiūris.</p> <p>Lankstumas. Gebėjimas operatyviai prisitaikyti prie naujų mokymo situacijų.</p> <p>Profesinis tobulėjimas. Sekame naujas mokymo ir ugdymo tendencijas, kurias stengiamės įdiegti kasdieniame darbe.</p>
Stipri lyderystė	<p>Geras mikroklimatas. Teigiama atmosfera ir požiūris į darbą.</p> <p>Pedagogų dalinimasis patirtimi. Vykdomas dalykų pedagogų pamokų tarpusavio stebėjimas ir keitimasis teigiama patirtimi.</p> <p>Pagalba pedagogams. Kolegų parama, metodinio centro susidomėjimas pagalba moksleiviams, medžiagos rengimu; vadovybės paramą.</p>

	<i>Efektyvus administravimas. Geras darbo organizavimas, tradicijos; suplanuotas ir tikslingai organizuotas mokymo ir ugdymo darbas.</i>
Programų pasirinkimo įvairovė	<i>Plati mokymo programų pasiūla: ikimokyklinis, pradinis, profesinis mokymas; Mokykloje įgyvendinami trys išsilavinimo lygiai – ikimokyklinio, pradinio, profesinio mokymo; Galimybė išmolti keletą profesijų.</i>
Popamokinės veiklos įvairovė	<i>Įvairiapusė popamokinė veikla būreliuose; mokykloje siūloma įvairi popamokinė veikla.</i>
Terapijų įvairovė	<i>Prieinamos įvairios terapijos; auklėtiniams prieinamos įvairios terapijos.</i>
Galimybių įvairovė SUP turintiems mokiniams	<i>Tokiems moksleiviams milžinišką naudą teikia projektinės mainų išvykos, padedančios plačiau pažvelgti į pasaulį ir susipažinti su kitais moksleiviais. Socializacija yra labai svarbi; galimybes, kurias mokykla siūlo moksleiviams, augimo galimybes, projektus.</i>
Mokyklos aplinka	<i>Estetiška mokyklos aplinka, kurioje tiek žalioji zona, tiek stadionas, tiek žaidimų aikštelė; Mokyklos teritorija yra estetiškai sutvarkyta; Sutvarkyta aplinka; Vieta, aplinkos tinkamumas.</i>
Modernios priemonės	<i>Gera techninė bazė; Modernios technologijos; <...> modernios ir interaktyvios mokymo klasės; Šiuolaikiškai įrengta mokymo aplinka.</i>

Dažniausiai buvo pabrėžiama kaip ugdymo įstaigos stiprybė – aukšta pedagogų kompetencija stipri vadovų lyderystė, kurią apibūdina geras mikroklimatas organizacijoje, efektyvus veiklos procesų administravimas, pagalba pedagogams, dalijimosi patirtimi skatinimas. Kaip stipriosios pusės paminėtas ir ugdymo įstaigoje siūlomų formaliojo ir neformaliojo ugdymo programų pasirinkimo, galimybių įvairovė, siūlomos įvairios terapijos, estetiška mokyklos aplinka ir dėmesys modernioms technologijoms, priemonėms.

Pedagogams kylantys sunkumai. Siekiant identifikuoti pedagogams kylančius sunkumus, buvo paklausta „Kokių sunkumų Jūs, kaip pedagogas, patiriate organizuodamas mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių ugdymą?“. Apibendrinti atsakymai pateikiami 2.2.3.2. lentelėje.

2.2.3.2. lentelė

Pedagogams kylantys sunkumai

Kategorija	Teiginių pavyzdžiai
Mokymo priemonių stoka	<i>Vadovėlių, pratybų trūkumas; nėra mokymo medžiagos, švietimo programų; Mokymo medžiagų trūkumas (užduočių atsargos); Vienas iš didžiausių sunkumų yra nedidelės medžiagų atsargos, nes šiems vaikams</i>

	<i>darbui netinka kopijuoti lapai, daug laiko prireikia parengti praktiškai naudojamą medžiagą. Tam naudojamas asmeninis laikas, nors už tai papildomai nemokama, bet jei tu neturėsi medžiagos, kurią moksleiviai naudosis pamokoje, tu būsi blogas mokytojas.</i>
Laiko valdymo sunkumai	<i>Daug laiko reikalaujantis procesas pasirengti kiekvieno ugdytinio individualioms pamokoms, nes kiekvieno ugdytinio mokymas yra diferencijuotas, atsižvelgiant į jo sveikatos būklę ir individualius gebėjimus; Daug laiko reikalaujantis darbas ruošiantis pamokoms, nes užduotys turi būti rengiamos diferencijuotai, atsižvelgiant į individualius kiekvieno besimokančiojo sugebėjimus.</i>
Skaitmeninių kompetencijų plėtojimas	<i>Skaitmeninių įrankių naudojimas; Tobulinti pedagogų žinias ir gebėjimus, susijusius su elektroninio mokymo medžiagos rengimu.</i>
Techniniai trikdžiai	<i>Dažnos problemos su internetiniu ryšiu; Dažnos interneto problemos, todėl sunkumai taikant informacines technologijas mokymo procese.</i>
Inovatyvių priemonių stoka	<i>Laikmetį neatitinkančios ir nepakankamos IKT.</i>
Informacijos stoka	<i>Bendruomenės neinformuotumas.</i>
Vadybos ir administravimo sunkumai	<i>Nėra keliama nuoseklių reikalavimų visiems mokytojams ir tėvams.</i>

Dažniausiai buvo minimas trūkumas mokymo priemonių bei laiko valdymo sunkumai. Kai kuriems pedagogams sunkumų kelia skaitmeninių kompetencijų stoka, techniniai trikdžiai, susiję su internetiniu ryšiu, informacijos bendruomenei stoka ir kai kurių administracinių sprendimų nebuvimas.

Galimos mokyklos veiklos tobulinimo kryptys. Pedagogų buvo prašoma: „Pagalvokite ir įrašykite tris dalykus, ką galėtų mokykla tobulinti, kad kiekvienas mokinys būtų kokybiškai ugdomas, sulauktų reikiamos pagalbos?“. Remiantis atsakymais į šį klausimą išskirtos galimos mokyklos veiklos tobulinimo kryptys (žr. 2.2.3.3. lentelę).

2.2.3.3. lentelė

Mokyklos veiklos tobulinimo kryptys: pedagogų požiūris

Kategorija	Teiginių pavyzdžiai
Dėmesys darbuotojams ir jų darbo sąlygoms	<i>Nuolatinis kompetencijų tobulinimas. Pedagogams mokymo procese reikėtų naudoti naujausias informacines technologijas; Motyvuojantys renginiai, kursai pedagogams. Žinantis, laimingas, kuriantis pedagogas yra raktas į kokybišką moksleivio</i>

	<p>mokymą;</p> <p>Darbo sąlygų gerinimas. Apmokamų darbo valandų už medžiagos parengimą pamokoms;</p>
Pedagogų bendradarbiavimo stiprinimas	<p>Atvejų analizės. Nuolatiniai, įtraukiami į tarifus kiekvienos klasės mokytojų „susitikimai“, kuriuose analizuojama, kaip sekasi darbas su konkrečiais moksleiviais, kas dar tobulintina.</p> <p>Dalijimasis mokymo medžiaga. Visiems mokytojams prieinama kitų mokytojų sukurta ar apibendrinta mokymo medžiaga, kad būtų lengviau dirbti pakeičiant ar pradėdant darbą naujoje klasėje (kad būtų žinoma, kas buvo daryta anksčiau); nuolat pildyti, atnaujinti metodinę medžiagą, pedagogų tarpusavio bendradarbiavimas;</p> <p>Mokymas bendradarbiaujant. Kolegų tarpusavio bendradarbiavimo mokymo procese organizavimas (organizuojant pamokas, kurių metu skatinama kolegas derinti mokymo dalykus).</p>
Efektyvus administravimas ir informacijos valdymas	<p>Efektyvesnę informacijos sklaidą, naudojant mokyklos vidinį failų bendrinimo serverį; skatinti mokymo proceso efektyvumą pereinant iš vienos pamokos į kitą (1-a pamoka – mokomasi medienos apdirbimo, 2-a pamoka – mokomasi atrinktų anglų kalbos terminų, 3-ia pamoka – tie patys terminai latvių kalba). Utopinė idėja, kurią galbūt yra įmanoma įgyvendinti.</p>
Fizinių ugdymosi aplinkų kūrimas ir tobulinimas	<p>Pastatyti sporto salę. Aprūpinti reikiamu inventoriumi; Mokyklai reikėtų savo baseino; Tobulinti, modernizuoti reikiamą materialinę techninę bazę; Aplinkos prieinamumas, techninis aprūpinimas; Didesnių mokyklos patalpų, nauja sporto salė;</p>
IT plėtra	<p>IT užtikrinimas, nes dažnai pamokos viduryje internetas nustoja veikti; geresnio interneto; Planuotai aprūpinti mokymo kabinetus kompiuteriais ir interneto ryšiu; <...> interneto ryšį, kompiuterinę techniką;</p>
Neformaliojo ugdymo stiprinimas	<p>Daugiau pažintinių ekskursijų</p>
Bendradarbiavimo su tėvais stiprinimas	<p>Švietimo įstaigos ir besimokančių tėvų bendradarbiavimo formų įvairinimas; Bendri renginiai, dalyvaujant tėvams; Į mokymo procesą įtraukti tėvus;</p>
Pozityvaus elgesio skatinimo sistemos	<p>Palaikyti teigiamą elgesį; Parengti veiksmų schemą teigiama linkme koreguoti ugdytinių</p>

kūrimas	elgesį;
Paslaugų plėtra	Ergoterapeuto ir kineziterapeuto paslaugos, gerinančios ugdytinių savijautą; kineziterapija;
Individualios pagalbos mokiniui stiprinimas	Įdiegti individualius užsiėmimus, kuriuose su moksleivių dirbama atskirai

Pedagogų manymu, mokykla turėtų daugiausiai dėmesio skirti žmogiškiesiems ištekliams ir jų stiprinimui: daugiau dėmesio skirti darbuotojams, jų kompetencijoms ir darbo sąlygoms. Kaip puiki profesinio tobulėjimo forma buvo minimas pedagogų bendradarbiavimas. Apklausoje dalyvavusių pedagogų nuomone, reikėtų mokykloje sukurti dalijimosi mokomąja medžiaga platformą, taikyti klasės ar individualias atvejų analizes mokytojų komandose, vesti drauge pamokas (mokymas bendradarbiaujant).

Mokyklos veiklos veiksmingumą pagerintų ir efektyvesnių administracinių sprendimų bei informacijos valdymo sistemų paieška ir diegimas. Dalis pedagogų mano, kad mokykloje reikėtų įkurti naujas fizines erdves (sporto salė, baseinas), gerinti turimą fizinę ir IT infrastruktūrą, plėsti paslaugas (ypač kineziterapijos), stiprinti bendradarbiavimą su tėvais, spręsti vaikų elgesio problemas.

Visgi, nepaisant anksčiau išreikšto pozityvaus požiūrio į administravimą, lyderystę, kai kurie pedagogai nebuvo tikri, kiek realiai bus atsižvelgiama į bendruomenės išsakytą nuomonę, keliamus lūkesčius: „Juk niekas, kas bus surašyta, nesikeis“. Dar kita dalis pedagogų savo pasiūlymus delegavo nacionalinio lygmens organizacijoms: „Didesnis biudžetas ir vyriausybės parama specialiosioms mokykloms, kad mokykla galėtų įgyvendinti visus savo sumanytus projektus“.

2.2.4. Vadovų patirtys

Į tyrimo klausimus atsakymus pateikė vienas iš mokyklos administracijos atstovų.

Išanalizavus pateiktus atsakymus puvo išskirtos tokios su tyrimo problema susijusios temos: mokyklos ypatumai; mokyklos sėkmės ir privalumai; mokyklos misija; aplinkos pritaikymas; mokiniai ir jų įtrauktis; pagalba ir kitos paslaugos; tėvų dalyvavimas; mokyklos svarbiausi partneriai; iššūkiai; projekto vertė.

Žemiau pateikiama tematinė analizė.

Tema: Mokyklos ypatumai. Apklausoje dalyvavęs administracijos atstovas išryškino svarbiausius mokyklos bruožus:

Mūsų mokykla yra specialioji internatinė mokykla, kurioje mokosi 187 mokiniai. Mokykla įsikūrusi 3 pastatuose ir turi skirtingą išsilavinimo lygį - ikimokyklinio, pradinio ir pradinio profesinio ugdymo. Mokiniai turi nedidelių ar didelių psichikos sutrikimų. Profesinio ugdymo programose mokiniai gali išmokti miškininkystės, namų ūkio, maitinimo paslaugų ar medienos gaminių gamybos. Mokiniai su savo klasės auklėtoja dalyvauja įvairiuose renginiuose mokykloje ir už jos ribų. Taikomos įvairios paramos priemonės tėvams, pavyzdžiui, įvairios paskaitos,

kūrybinė veikla. Kalėdas, Velykas ir kitas šventes švenčiame kartu su visa šeima.

Mokykloje mokiniai praleidžia penkias dienas per savaitę, nes tai internatinė specialioji mokykla. Joje teikiamos įvairios papildomos paslaugos, užtikrinama papildoma pagalba pamokų metu:

Mūsų mokiniai gali gauti ergoterapeuto, kineziterapeuto, psichologo ir kitas paslaugas.

Su mokiniais, turinčiais didesnių sutrikimų, pamokose dirba du mokytojai. Tokiems mokiniams sudaromi individualūs planai, o mokymasis yra diferencijuojamas.

Kadangi mokykla išsiskiria tuo, kad vykdo profesinio ugdymo programas, tai papildomo dėmesio skiriama mokinių pasirengimui profesijai, profesinėms praktikoms.

Mokiniai profesines praktikas atlieka Latvijoje, taip pat išvyksta į užsienį. Vienas iš profesinio mokymosi komponentų yra mokymasis grįstas praktine darbine veikla.

Tema: Mokyklos sėkmės ir privalumai. Mokyklos administracijos atstovai didžiuojasi savo mokykla, joje dirbančiais pedagogais. Pabrėžia tėvų pasitenkinimą mokyklos veiklos kokybe:

Mes didžiuojamės savo mokykla, nes čia yra mokinių iš visos šalies ir jų tėvai sako, kad tai yra viena iš geriausių mokyklų specialioje Latvijoje.

Žinoma, didžiuojamės savo mokytojais - jų puikiomis idėjomis, stiprybe ir nenuilstamu darbu. Mūsų mokiniai taip pat turi puikių idėjų, kaip pagerinti mokyklą. Šios mokyklos stiprumas yra mokytojų bendruomenė - mes visi dirbame kaip komanda, kad padarytume viską, ką galime, mokiniams ir jų tėvams.

Tema. Mokyklos misija. Atsakant į klausimus buvo pabrėžta, kad mokyklos misija nėra tik negalių turinčių mokinių ugdymas. Išryškinta mokyklos švietėjiška misija keičiant visuomenės nuostatas ir pagalba mokiniams integruojantis į visuomenę:

Mūsų mokykla stengiasi padaryti viską, kad šie mokiniai sėkmingai integruotųsi į visuomenę ir darbo rinką. <...> Vis dėlto turime šviesti visuomenę apie sutrikimų turinčius žmones ir tik tada mokiniai gali visiškai integruotis.

Tema. Aplinkos pritaikymas. Nors mokyklos atstovas atkreipė dėmesį į tai, kad kurti aplinką, kuri atlieptų kiekvieno vaiko poreikius yra sudėtinga [*<...>Gana sudėtinga atsižvelgti į kiekvieno mokinio poreikius, pritaikyti aplinką, tačiau mes labai stengiamės*], tačiau mokykla stengiasi skirti tam nemažai dėmesio:

Mokiniai turi ne tik intelekto sutrikimų, bet ir daugelis jų patiria judėjimo sunkumų. Todėl viename mokyklų pastate yra liftas, visuose pastatuose - rampos. Klasės yra pakankamai didelės, kad kiekvienam mokiniui atsirastų vietos.

Autizmą turintys mokiniai turi jiems pritaikytą vietą, mokiniai su vežimėliais turi specialius stalus mokymuisi.

Tema. Tėvų dalyvavimas. Bendradarbiavimo su tėvais specifika šiek tiek lemia tai, kad ši mokykla yra internatinė: *Tačiau mūsų mokytojai jiems čia yra kaip šeima. Čia vaikai būna 5 dienas per savaitę, tai mokytojai kiekvieną dieną skambina ir kalbasi su mokinių tėvais.* Tačiau taikomos ir įprastos bendradarbiavimo su tėvais formos: *Kaip minėta, yra paramos priemonės tėvams, taip pat kasdienis bendravimas, susitikimai ir pan.*

Tema. Mokiniai ir jų įtrauktis. Kalbant apie mokinių įsitraukimą, dalyvavimą, bendresnius įtraukties procesus, išryškėjo keletas subtemų: mokinių savivalda; mokinių asmeniniai ryšiai su bendraamžiais už mokyklos ribų; bendri renginiai su bendraamžiais.

Subtema. Mokinių savivalda. *Mokiniai turi savo tarybą - nuo 5 klasės iki kiekvienos klasės po vieną atstovą. Šiuose tarybos posėdžiuose jie aptaria būsimus renginius - kaip daryti, ką daryti ir pateikti savo idėjas apie jiems svarbius dalykus, kuriuos norėtų organizuoti mūsų mokykloje ar eiti už mokyklos ribų. Be to, mokiniai visada gali ateiti, pasiūlyti idėjų ir aptarti svarbius dalykus.*

Subtema. Mokinių asmeniniai ryšiai su bendraamžiais už mokyklos ribų. *Šie mokiniai nėra atskirti nuo bendraamžių - jie turi asmeninį gyvenimą po pamokų ir savaitgaliais, tačiau kaip mokykla taip pat stengiamės suteikti galimybę susitikti su bendraamžiais.*

Subtema. Bendri renginiai su bendraamžiais. *Mes stengiamės šviesti ne tik mokytojus apie specialiųjų poreikių turinčius vaikus, bet ir visą visuomenę - kalbame apie tai, laukiame svečių savo mokykloje, kad parodytume, kaip mes dirbame, mokiniai čia mokosi ir gyvena. Į mūsų mokyklą įvairiuose renginiuose ir festivaliuose ateina ne tik bendraamžiai, bet ir mūsų mokiniai vyksta į artimiausią miestą pažaisti, varžytis ir bendrauti su bendraamžiais.*

Tema. Mokyklos svarbiausi partneriai. Mokykla kaip svarbiausius savo partnerius išskyrė Latvijos universitetus, rengiančius specialiuosius pedagogus [*Bendradarbiaujame su įvairiais Latvijos universitetais - siūlome praktikos vietą universiteto studentams*], taip pat šalyje veikiančias nevyriausybinės ir kitas organizacijas [*Taip pat palaikome gerus santykius su Latvijos autizmo draugija ir jų specialistais, Gamtos ambasada ir jų vadovu*].

Tema. Iššūkiai. Teminė atsakymų į klausimus analizė leido išskirti ir pagrindinius iššūkius su kuriais susiduria šiandien mokykla. Šioje temoje išryškėjo keturios subtemos: pedagogų kompetencijos; bendradarbiavimas su tėvais; tarpinstitucinis bendradarbiavimas; pagalbos specialiosioms mokykloms stoka.

Subtema. Pedagogų kompetencijos. *Šiais metais švietimo srityje turime iššūkių - kompetencijų tobulinimą, tačiau jau atliekame daugybę dalykų, kurių prašoma.*

Subtema. Bendradarbiavimas su tėvais. *30% mokinių tėvų yra mūsų mokyklos absolventai, todėl sudėtinga įtraukti tėvus į ugdymo procesą.*

Subtema. Tarpinstitucinis bendradarbiavimas. *Visuomenės ir artimiausių institucijų, kurios nelabai supranta, kas čia vyksta, ir ko reikia ar nereikia mūsų mokiniams, mokytojams, aplinkai, nežinojimas. Įstatymų nesilaikymas ir institucijų vadovų nepripažinimas. <...> Jei visos institucijos žinotų mūsų mokinius ir jų poreikius, specialiojo ugdymo įstatymai, darbas su šiais vaikais būtų geresnis ir efektyvesnis.*

Subtema. Pagalbos specialiosioms mokykloms stoka. *Mūsų šalyje visi kalba apie bendrojo ugdymo įstaigas, tačiau dažniausiai jie pamiršta specialųjį ugdymą. Mes*

stengiamės patys išsiaiškinti apie įstatymus, dokumentus ir poreikius. Sunku dirbti, kai nėra kam prašyti patarimo, palaikymo.

Tema. Projekto vertė. Atsakydamas į klausimą apie šio projekto vertę, mokyklos administracijos atstovas ypatingai pabrėžė naudą mokiniams ir jų tėvams:

Subtema. Nauda mokiniams. Pagrindiniai projekto veiklos (tėvų mokymai, mokinių mainų programos, tarptautinės vasaros stovyklos), kurios sudarė sąlygas, ugdyti kiekvieno individualumą, atskleisti dvasines, kultūrinės vertybes, atvėrė ir tobulėjimo galimybes, kūrybiškumą ir tuo pačiu stiprino asmens veiksmingą socialinę ir kultūrinę integraciją, asmenybės tobulėjimą, rūpinimąsi savimi ir savarankiškumą.

Subtema. Nauda tėvams. Tėvų renginiuose daugiausia dėmesio buvo skiriama tam, kaip taikyti individualius ugdymo planus, spręsti konfliktus, analizuotos tėvų ir mokinių bendravimo įgūdžių ugdymo galimybės, įsitraukimas į bendruomenės gyvenimą, kasdienio gyvenimo įgūdžių tobulinimas, iššūkių keliančio elgesio valdymas. Buvo tobulinami ir kiti švietimo ir auklėjimo gebėjimai, kurių tikslas - padėti vaikams atskleisti savo vystymosi potencialą.

Apibendrinimas

Mokinių patirtys ir lūkesčiai

- Apklausoje dalyvavę mokiniai išreiškė pasitenkinimą mokykla ir mokymosi procesu mokykloje, gerais mokytojais, saviraiškos galimybėmis, galimybe įgyti profesiją bei vyraujančia draugiška atmosfera. Mokiniam patinka mokytis, dalyvauti būrelių veikloje, vykti į ekskursijas.
- Mokiniai išreiškė lūkestį veiklų įvairovei pamokose, norėtų mokytis ne tik klasėje, bet ir už mokyklos ribų, daugiau dėmesio mokinių elgesio valdymui pamokose. Pageidautų aprūpinimo naujausiomis informacinėmis technologijomis.
- Atkreiptas dėmesys į poreikį atnaujinti esamas fizines aplinkas ir sukurti naujų erdvių mokykloje (baseinas, kavinė) padaryti fizinę aplinką funkcionalesnę (koridorius, jungiantis mokyklos pastatus).
- Pasigendama didesnio dėmesio ugdymo proceso efektyvumui (optimalesnė pamokų trukmė ir laikas, darbo ir poilsio režimo suregulavimas).
- Mokiniai norėtų daugiau ekskursijų ir renginių.

Tėvų patirtys ir lūkesčiai

- Apklausoje dalyvavę mokinių tėvai labiausiai vertina mokyklos pedagogų kompetentingumą ir profesionalumą, skiriamą dėmesį mokiniams, jų poreikiams, rūpestį kiekvienu vaiku. Tėvai pabrėžė, kad jiems prioritetas – gera vaiko savijauta. Pozityviai vertina bendradarbiavimą su tėvais, siūlomus papildomus terapinius užsiėmimus.
- Tėvai pageidautų:
 - dėmesio ugdymo kokybei (individualizavimui, patirčių įvairovei, mokinių noformaliam bendravimui, ryšių kūrimui)

- įvairesnės popamokinės veiklos (rūpinimasis naminiiais gyvūnais, įvairesni sportiniai užsiėmimai, mokymasis groti muzikos instrumentais ir dėmesio jos kokybei)
- didesnės įvairių terapinių užsiėmimų pasiūlos (fizioterapija, terapijos su gyvūnais ir kt.)
- pavėžėjimo paslaugos, kuri leistų vaikams nebūti atskirtiems nuo šeimos,
- dar efektyvesnės komunikacijos ir bendradarbiavimo su tėvais, renginių telkiančių bendruomenę,
- psichologinės pagalbos tėvams,
- pagalbos įveikiant nuotolinio mokymosi iššūkius,
- mokinių glaudesnio bendravimo ir sąveikų su bendraamžiais, neturinčiais negalių.

Pedagogų patirtys ir lūkesčiai

- Apklausoje dalyvavę pedagogai pabrėžia mokykloje dirbančių pedagogų kompetentingumą ir profesionalumą, pastebimą stiprią lyderystę, kurią apibūdina geras mikroklimatas bendruomenėje, efektyvus ugdymo proceso administravimas, pagalba pedagogams skatinamas pedagogų dalijimasis patirtimi. Kaip mokyklos stiprybė pabrėžiama ugdymosi galimybių įvairovė SUP turintiems mokiniams: pasirinkti programą, popamokinę veiklą, terapiją.
- Išreikštas pasitenkinimas mokyklos aplinka, moderniomis technologijomis.
- Veiksmingo darbo kliūtimis įvardinta – ugdymo priemonių stoka, pedagogams kylantys laiko planavimo ir valdymo sunkumai, kylantys techniniai trikdžiai, skaitmeninių kompetencijų stoka. Kai kurie pedagogai atkreipė dėmesį, kad techninės priemonės greitai tampa nebeaktualias, būtina jas atnaujinti.
- Pedagogai norėtų didesnio dėmesio darbuotojams ir jų darbo sąlygų gerinimo, pedagogų bendradarbiavimo stiprinimo, kuris apimtų bendras atvejų analizes, mokymą bendradarbiaujant, dalijimosi mokymosi medžiaga sistemos sukūrimą.
- Išreikštas poreikis dar labiau efektyvinti administravimo ir informacijos valdymo procesus, toliau tobulinti fizines aplinkas, plėsti paslaugų spektrą.
- Rekomenduojama daugiau dėmesio skirti bendradarbiavimui su tėvais, pozityvaus elgesio skatinimo sistemos kūrimui, individualios pagalbos mokiniui stiprinimui.

Vadovų patirtys ir lūkesčiai

- Mokyklos administracijos atstovo nuomone mokyklos stiprybė – ugdymosi galimybių didelė pasiūla ir įvairovė – pritaikytos ugdymosi aplinkos, ugdymosi programos nuo ikimokyklinio ugdymo iki profesinio mokymo, specialistų ir papildomų terapijų įvairovė, neformalios veiklos įvairovė, platus spektras tėvams teikiamų paslaugų, švietėjiškų veiklų. Mokykla aktyviai įsitraukia į pedagogų rengimo procesą, palaiko bendradarbiavimo ryšius su pedagogus rengiančiais universitetais.
- Mokykla sau deleguoja misiją ne tik ugdyti SUP mokinius, teikti pagalbą jiems ir jų šeimoms, bet ir šviesti visuomenę keičiant visuomenės nuostatas į negalią turinčius asmenis, padėti mokiniams integruojantis į visuomenę.
- Mokiniai mokykloje yra pripažįstami kaip lygiaverčiai bendruomenės nariai, veikia mokinių savivalda, mokiniams suteikiama teisė atstovauti savo interesus priimant sprendimus dėl mokyklos gyvenimo, teikiant siūlymus dėl ugdymo kokybės.
- Mokykla siekia bendradarbiavimo su tėvais, tačiau susiduria su sunkumais ieškodama tinkamiausių bendradarbiavimo formų.

- Mokykla susiduria su nuolatiniu pedagogų profesinio tobulėjimo iššūkiu, tarpinstitucinio ir tarpžinybinio bendradarbiavimo sunkumais, pagalbos specialiosioms mokykloms stoka.

III. Pavyzdinės organizacijos modeliavimas

Atliepiant šio projekto tikslus ir konstruojant pavyzdinės organizacijos, kurioje mokosi SUP turintys mokiniai, modelį vadovautasi:

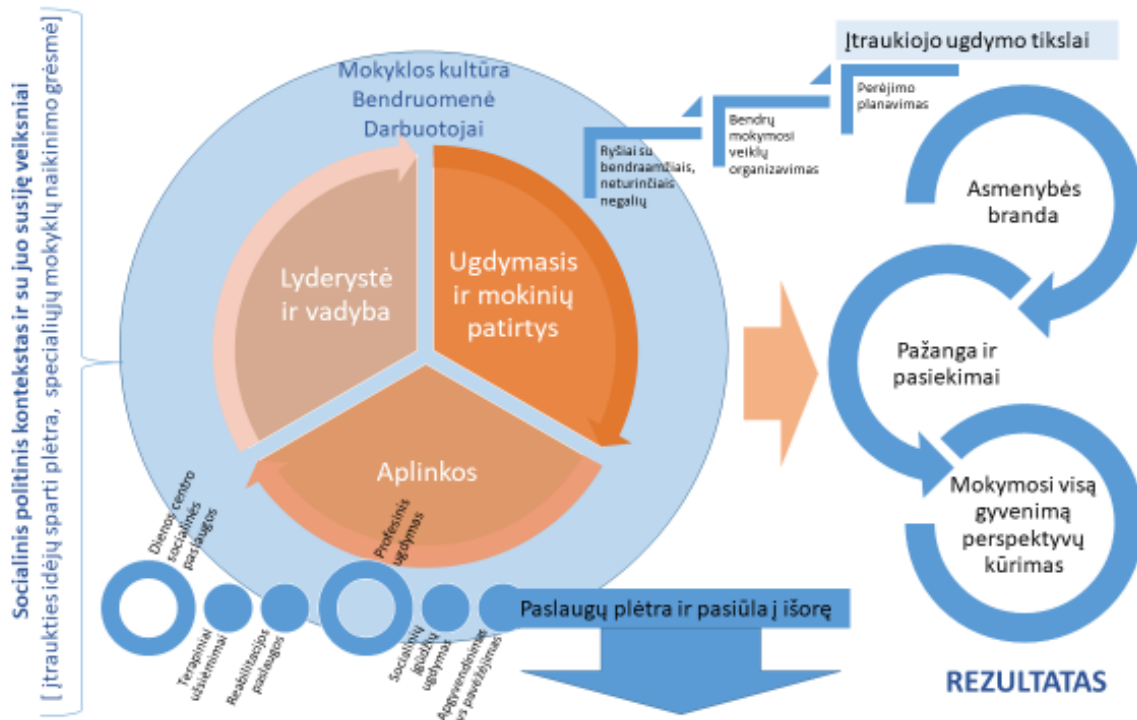
- I dalyje aprašytomis teorinėmis metodologinėmis nuostatomis;
- atsižvelgiama į tarptautinės bei nacionalinės politikos, reglamentuojančios mokinių, turinčių SUP, ugdymo politikos prioritetus ir kryptis;
- Lietuvoje patvirtina „Geros mokyklos koncepcija“ (2016);
- projekte dalyvaujančių mokyklų patirtimis, kurios pristatomos šioje ataskaitoje (II dalis);
- moksliniais įrodymais ir rekomendacijomis (Hedegaard-Soerensen, Tetler, 2016; Miltenienės ir kt., 2016) (plačiau bus aprašoma III dalyje).

Geros mokyklos koncepcijoje (2013) pateikiamas toks *geros mokyklos* apibrėžimas: ***tai prasmės, atradimų ir mokymosi sėkmės siekianti mokykla, grindžianti savo veiklą bendruomenės susitarimais ir mokymusi***. Tačiau mokyklos kaitos procesas yra labai sudėtinga ir daugiaaspektė veikla. Jei pati ugdymo institucija nėra subrendusi kaitai, vargu ar pasiseks pasiekti teigiamus poslinkius. Naujos idėjos turėtų kilti mokyklos viduje, tapti jos savastimi. Priešingu atveju kaita bus tik formali. Geros mokyklos kaitos samprata aprėpia mokyklos politikos pokyčius, mokymo proceso kaitą, vadybos pokyčius, ryšių su aplinka kaitą, pedagogų, mokinių ir tėvų atliekamų vaidmenų kaitą. Pasirengimas kaitai ir gebėjimas imtis atsakomybės yra gyvybiškai svarbūs mokyklos tobulinimo veiksniai, stiprinami mokykloje veikiančių lyderių.

Apžvelgus gerų mokyklų valdymo modelius, teigiama, kad juose vyrauja tokie bendri valdymo bruožai, kaip bendradarbiavimas visais lygmenimis, aukštas pedagogų profesionalumas ir meistriškumas, veiksminga lyderystė ir mokyklos valdymas, kokybiškas mokymas, tėvų įtraukimas, jaukus, draugiškas mikroklimatas (Šiuolaikinės mokyklos valdymas, 2015⁴). Kalbant apie mokyklų, skirtų SUP turintiems mokiniams kokybiškos veiklos kriterijus papildomai minimi tokie aspektai kaip ugdymo turinio ir organizavimo pritaikymas, švietimo pagalbos užtikrinimas, mokymosi visą gyvenimą perspektyvų kūrimas (Miltenienė ir kt., 2016), lankstus mokymas, atsižvelgiant į individualius poreikius, mokymo organizavimas; mokymo pamokoje struktūravimas; individualizavimas ir diferencijavimas, mokymosi kartu su kitais ir atsižvelgiant į individualius poreikius dermė; mokinių įsitraukimas ir atsakomybė (Hedegaard-Soerensen & Tetler, 2016).

Remiantis projekto pirmine idėja, aukščiau išskirtais kriterijais, o taip pat I ir II dalyje pateikta informacija, sudarytas pavyzdinės organizacijos modelis, kuris pateikiamas 3.1 paveiksle.

⁴ Šiuolaikinės mokyklos valdymas (2015). Švietimo problemos analizė, 2015 sausis, Nr. 2 (126). Švietimo ir mokslo ministerija.

3.1 pav. Pavyzdinės organizacijos modelis

Socialinis politinis kontekstas ir su juo susiję veiksniai. Dėl itin sparčios įtraukiojo ugdymo plėtros ir žmogaus teisių įgyvendinimo siekių, specialiosios mokyklos susiduria su neapibrėžtumu, neaiškiu švietimo politikos atstovų požiūriu į specialiąsias mokyklas, jų veiklos perspektyvas, mokyklos ignoruojamos arba net be kaltės smerkiamos dėl segregacinės ugdymo politikos (Allan & Brown, 2001; Hedegaard-Soerensen, Tetler, 2016). Tarptautiniuose dokumentuose aiškiai išreiškiama nuostata, kad specialiosios mokyklos yra ne kas kita kaip viena iš segregacijos formų. Tad įtraukiojo ugdymo plėtojimas kelia daug klausimų apie specialiųjų mokyklų veiklos kryptį, išlikimą. Švietimo kontekstas lemia mokyklos veiklos galimybes, todėl į jį svarbu atsižvelgti vertinant išteklių bei mokymo ir mokymosi procesus, numatant veiklos perspektyvas ir prioritetines kryptis. Siekiant įtraukiojo ugdymo tikslų skatinamas specialiosios mokyklos bendradarbiavimas su bendrojo ugdymo mokyklomis didinant sąveikas su bendraamžiais ir planuojant perėjimo iš segreguotų aplinkų procesą (Gibb ir kt., 2007).

Rezultatas. Pagrindiniai ir pageidaujami mokyklos veiklos rezultatai - mokinių asmenybinė branda, individualias galimybes atitinkantys mokymosi pasiekimai ir nuolatinė mokymosi pažanga. Mokiniai suvokia save kaip asmenybes, džiaugiasi savo pasiekimais ir kantriai įveikia nesėkmes, neprarasdami tikėjimo, kad jiems pavyks (Geros mokyklos koncepcija, 2015). Ugdant SUP turinčius mokinius ypatingą reikšmę įgyja ikiprofesinis ir profesinis konsultavimas, mokymosi visą gyvenimą perspektyvų kūrimas, pagalba pereinant į kitą ugdymosi pakopą ar suaugusiųjų gyvenimą. Siekiamu rezultatu turėtų tapti ir mokinių sėkmingi perėjimo į bendrojo ugdymo mokyklas atvejai, įtraukties procesų planavimas (ryšių su negalių neturinčiais bendraamžiais skatinimas ir kūrimas, bendrų mokymosi veiklų organizavimas, mokinių perėjimo planavimas).

Ugdymasis ir mokinių patirtys. Ugdymo turinys įdomus, provokuojantis, kuriantis iššūkius. Mokomasi spręsti gyvenimiškas problemas, ugdomos šiuolaikiniam gyvenimui aktualios

kompetencijos. Mokomasi tyrinėjant, eksperimentuojant, atrandant, kuriant, bendraujant. Ugdymasis (mokymasis) pagrįstas dialogu (mokinių su mokiniais, mokinių ir mokytojų, mokinių ir už mokyklos erdvių esančių mokymosi partnerių) ir jo metu gaunama informacija, gimstančiomis idėjomis, sukuriamomis prasmėmis. Jis persikelia už mokyklos virsdamas gyvenimo būdu – tęsiasi namuose, draugų būryje, neformalaus švietimo įstaigose, taip pat dalyvaujant socialiniuose tinkluose ir naudojant kitas šiuolaikinių technologijų teikiamas galimybes (Geros mokyklos koncepcija, 2015).

Pagalba ir papildomos paslaugos. Efektyviai veikia pagalbos sistema mokykloje: užtikrinama reikalinga švietimo pagalba, atsižvelgiant į mokinių poreikius teikiamos papildomos paslaugos (laikina globa dienos centre, pavežėjimo, apgyvendinimo, terapinių užsiėmimų ir kt.). Planuojant paslaugas siekiama užtikrinti mokinių teises (orientacija į galimybių sudarymą gyventi šeimoje, o ne bendrabutyje) ir atliepti mokinių bei šeimų individualias situacijas ir poreikius (socialinei paramai, dienos centro paslaugoms ir kt.). Siūlomas konsultacinių ir papildomų paslaugų paketas kitoms, netoliese esančioms ugdymo įstaigoms.

Aplinkos. Mokiniai jaučiasi psichologiškai saugūs, priimti, jų nuomonė ir idėjos yra išklausomos ir gerbiamos. Aplinkos pritaikytos ir kuriamos atsižvelgiant į mokinių poreikius. Ugdymo aplinka atvira - nuo tradicinių klasių erdvių pereinama prie „klasių be sienų“: ugdymo(si) procesas gali vykti ir koridoriuose, holuose, bibliotekoje, mokyklos kieme ir kitose vidinėse bei išorinėse mokyklos erdvėse. Patalpos patogios, funkcionalios, lengvai pertvarkomos, maloniai spalvingos, stimuliuojančios mokymąsi. Numatytos galimybės mokytis individualiai ir grupėmis, tyloje ir bendraujant. Mokiniai prisideda prie mokyklos aplinkos kūrimo savo idėjomis ir darbais, dalyvauja kuriant aplinką, kurioje jiems gera, įdomu ir smagu būti (Geros mokyklos koncepcija, 2015). Ugdant vaikus, turinčius didelių ir labai didelių ugdymosi poreikių, svarbu pritaikyti fizinę aplinką mokiniams, judantiems vežimėliais, įkurti ramias poilsio zonas ar sensorinius kambarius (European Comission, 2019).

Lyderystė ir vadyba. Lyderystė yra vienas svarbiausių veiksnių, lemiančių daugelio mokyklos veiklos sričių sėkmę. Stipri lyderystė yra mokyklos virsmo besimokančia organizacija sąlyga, skatina prisitaikyti prie kintančios aplinkos, įgyvendinti pažangias idėjas, taigi gerinti ugdymo kokybę. Galima teigti, kad lyderystės plėtra – tai priemonė siekti aukštos mokymo ir mokymosi kokybės orientuojantis į ateities mokyklos ypatumus (Šiuolaikinės mokyklos valdymas (2015). Lyderystė šiuolaikinėje mokykloje turėtų skatinti pagarbą žmogaus teisėms ir kitoms pagarbos įvairovei kultūrą palaikančioms vertybėms, mokymosi bendruomenių kūrimąsi, dialogo kultūrą, visų bendruomenės narių įsitraukimą, dalyvavimą, bendradarbiavimą, komandinio darbo kultūrą. Ugdant SUP turinčius mokinius įtrukiojo ugdymo kontekste itin svarbus dėmesys tarptautinio ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo stiprinimui.

Bendruomenė. Mokyklos gyvenime ryškus bendruomeniškumas. Jaučiama organizacijos narių vienybė, talkinimas kitiems, įsipareigojimas draugams ir bendruomenei. Tarpusavio santykiai grindžiami geranoriškumo, pagarbos, pasitikėjimo, solidarumo, lygiateisiškumo principais. Stiprūs ryšiai tarp vaikų tėvų ir mokytojų, užtikrinantys ugdymo tikslų įgyvendinimą (Geros mokyklos koncepcija, 2015).

Darbuotojai. Mokyklos darbuotojai – savo sričių profesionalai, besirūpinantys nuolatiniu asmeniniu tobulėjimu, plečiantys ne tik profesinį, bet ir bendrą kultūrinį akiratį. Jie atviri naujovėms, nebijo tyrinėti ir bandyti, mokosi iš kolegų ir mokinių, nepuola į nevirtį nepavykus.

Mokykloje subalansuota kartų kaita, užtikrinanti jaunatviško iniciatyvumo ir kūrybiškumo bei gilių dalyko žinių ir gyvenimiškos išminties pusiausvyrą (Geros mokyklos koncepcija, 2015). Mokykloje rūpinamasi darbuotojų profesiniu augimu ir nuolatiniu kompetencijų atnaujinimu, kuris leistų tinkamai reaguoti į nuolat vykstančius pokyčius, atliepti mokinių ypatingus poreikius, atlikti naujas deleguojamas funkcijas ir vaidmenis.

Modelio efektyvų funkcionavimą ir rezultatą (SUP turinčio mokinio asmenybės brandą, pažangą ir pasiekimus) **lemia trijų, tarpusavyje susijusių dimensijų – lyderystės ir vadybos, ugdymosi ir mokinių patirčių, aplinkų tinkamumo – sinergija ir bendruomenės gebėjimas reaguoti į nuolat besikeičiančius kontekstinius veiksnius.**

Detalūs pagrindinių modelį sudarančių elementų (aplinkos, ugdymasis ir mokinių patirtys, rezultatas, lyderystė ir vadyba) rodikliai bus pateikti modelio vertinimo instrumente ir jo aprašyme.

IV. Metodinės rekomendacijos ir pasiūlymai mokyklų bendruomenėms siekiant modelio įgyvendinimo

Rekomendacijos dėl iššūkių, susijusių su išoriniais kontekstiniais veiksniais

Reaguojant į sparčią įtraukiojo ugdymo plėtrą ir politiškai skatinamus įtraukties procesus, specialiosioms mokykloms reikėtų labiau atsiverti, pergalvoti galimą savo vaidmenį įtraukties procesuose, labiau orientuotis į pagalbą mokiniams turintiems labai didelių SUP.

Ieškoti sprendimų, kurie leistų užtikrinti mokinio teisę gyventi savo šeimoje, o ne internato bendrabutyje (pavėžėjimo paslaugos ir pan.). Apgyvendinimo paslaugos galėtų būti labiau išimtimi (pvz., atsižvelgiant į šeimos poreikius, kai dėl ilgų darbo valandų ar pamaininio darbo, vienišų tėvų statuso, patys tėvai negali pasirūpinti savo vaiku ir tokia paslauga tampa būtinybe) nei taisykle.

Specialiosios mokyklos vis dar lieka gana uždaros, dominuoja bendradarbiavimo ryšiai su kitomis specialiosiomis ugdymo įstaigomis. Būtina stiprinti bendradarbiavimą su bendrojo ugdymo mokyklomis tiek ieškant galimybių didinti sąveikas tarp mokinių, organizuojant bendras mokymosi veiklas, projektinį mokymąsi, tiek ir teikiant konsultavimo paslaugas bendrojo ugdymo pedagogams, dalinantis savo turimomis priemonėmis, pritaikytomis vaikams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių.

Padėti darbuotojams pasiruošti įtraukties procesams, galimam naujam vaidmeniui (konsultanto, didelių SUP turinčių mokinių ugdymo eksperto). Dirbant įtraukiojo ugdymo aplinkose, teikiant konsultacijas bendrojo ugdymo pedagogams neužtenka išmanyti specialiuosius ir alternatyvius specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių ugdymo metodus, ugdymo turinio pritaikymo principus. Būtina žinoti ir bendrąsias ugdymo programas, suprasti šiuolaikinius mokymosi organizavimo reikalavimus, skatinančius įtraukiojo mokymosi procesus, taikyti šiuolaikiškas, įrodymais grįstas mokymo strategijas, universalaus dizaino mokymuisi principus. Būtinai dėmesys specialiosiose mokyklose dirbančių pedagogų profesiniam tobulėjimui įtraukiojo ugdymo srityje.

Rekomendacijos susijusios su bendruomene ir bendradarbiavimo skatinimu

Kuriant bendradarbiavimu grįstus santykius organizacijoje, svarbu decentralizuoti santykius – bendruomenės nariai (mokiniai, tėvai, pedagogai ir specialistai) laikomi turinčiais gebėjimų

kontroliuoti savo gyvenimą per įvairias patirtis. Būtina sudaryti galimybę tiek mokiniams, tiek tėvams įsitraukti ne tik į bendruomenės gyvenimą, bet ir atstovauti savo interesus mokyklos savivaldoje. Ypač svarbu kurti lygiavertį santykį su SUP turinčiais mokiniais ir dažniau suteikti jiems balsą.

Siekti, kad bendruomenės nariai būtų laikomi unikaliais ir nebūtų siejami su problemomis. Reikėtų atsisakyti požiūrio į kai kuriuos tėvus kaip į problemą (kai problema - tėvų gebėjimų, išsilavinimo stoka), o ieškoti tėvų poreikius atliepiančių ir įvairesnių bendradarbiavimo formų, užtikrinti jiems aktualios informacijos prieinamumą.

Skatinti dalinimosi savo patirtimi kultūrą – tėvų, išorinių partnerių pakvietimas pasidalinti savo patirtimi, pedagogų mokymosi vienas iš kito sistemos sukūrimas, dalinimosi mokomąja medžiaga platformos sukūrimas ir kt. Taip bus skatinamas mokymasis bendruomenėje ir gali tapti puikia kompetencijos tobulinimo forma.

Siekiant naujo specialiųjų mokyklų vaidmens, kurį skatina apgalvoti ir atrasti įtraukiojo ugdymo tikslai, būtina stiprinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą su kitomis mokyklomis (ypač bendrojo ugdymo mokyklomis veikiančiomis toje pačioje savivaldybėje), su savivaldybe, nacionalinėmis tarnybomis, atsakingomis už SUP turinčių mokinių švietimo ir ugdymo politiką, strateginį planavimą, veiksmų planų įgyvendinimą.

Rekomendacijos susijusios su ugdymosi aplinkų kūrimu

Gera mokinių savijauta mokykloje yra siekiamybė ir esminis kokybiško ugdymo kriterijus tėvams. Specialiosioms mokykloms gana gerai sekasi kurti emociškai saugią ir palankią ugdymosi aplinką SUP turintiems mokiniams. Svarbu ir toliau skirti pakankamai dėmesio gerai mokinių emocinei savijautai, patyčių prevencijai, stiprinti mokinių pasitikėjimą savimi padedant jiems kurti ir palaikyti visavertį bendravimą su bendraamžiais, neturinčiais negalių.

Ugdant vaikus, turinčius didelių ir labai didelių ugdymosi poreikių, svarbu pritaikyti fizinę aplinką mokiniams, judantiems vežimėliais, įkurti ramias poilsio zonas ar sensorinius kambarius, struktūruoti ir pritaikyti klasės aplinkas.

Užtikrinti tinkamai įrengtas šiuolaikiškas erdves mokymuisi klasėse, poilsiui pertraukų metu, laisvalaikiui po pamokų, sportinei veiklai.

Rekomendacijos susijusios su ugdymusi ir mokinių patirtimis

Siekti, kad mokiniams mėgstama ir patinkanti veikla būtų ne tik popamokiniai užsiėmimai, stovyklos ar ekskursijos, bet ir mokymasis mokykloje, pamokose:

- užtikrinti, kad mokymosi turinys būtų konstruojamas atsižvelgiant į mokinių turimą patirtį ir kasdienio gyvenimo įpročius;
- padėti mokiniams suprasti mokymosi tikslus;
- daug dėmesio skirti vaizdumui, pavyzdžiams ir praktinių įgūdžių tobulinimui bei jų pritaikymui įvairiose gyvenimiškose situacijose;
- mokymąsi organizuoti ne tik klasėje ar mokykloje, bet ir kitose aplinkose;
- taikyti aktyvius mokymosi metodus (darbas porose, grupėse, patyriminis mokymasis ir kt.), vesti integruotas pamokas;
- daugiau dėmesio skirti mokinių teigiamam elgesiui, savikontrolei nei bausmėms ir drausminimui;

- stebėti individualią vaiko pažangą, ją fiksuoti, vertinimui rinktis formuojamojo vertinimo formas, būdus ir priemones, užtikrinti efektyvų grįžtamąjį ryšį mokiniams ir jų tėvams;
- pagal jų galimybes įtraukti mokinius į savo pasiekimų vertinimą.

Užtikrinti švietimo pagalbos (specialiojo pedagogo, logopedo, socialinio pedagogo, psichologo, mokytojų padėjėjų) prieinamumą kiekvienam mokiniui, kuriam jos reikia ir kitiems bendruomenės nariams pagal poreikį.

Plėtoti kitas, mokinių poreikius atliepiančias paslaugas – didinti reabilitacinių paslaugų ir įvairių terapijų spektrą ir jų prieinamumą (kineziterapijos, ergoterapijos, elgesio terapijos, gyvūnų terapijos, hidroterapijos ir kt.), plėtoti dienos centro veiklą. Gerinti neformaliojo ugdymo prieinamumą ir kokybę siūlant didesnę būrelių, popamokinių veiklų įvairovę, labiau įtraukti mokinius ir tėvus planuojant papildomas paslaugas.

Rūpintis mokinių tolesnėmis mokymosi perspektyvomis, kurti perėjimo planus (iš vienos į kitą ugdymo pakopą, į kitą ugdymo įstaigą, profesinę veiklą, suaugusiųjų gyvenimą).

Rekomendacijos susijusios su lyderyste ir vadyba

Padėti mokyklų bendruomenėms suprasti naujus SUP turinčių mokinių ugdymo tikslus, įtraukties procesus kartu aptariant galimus šių procesų privalumus, grėsmes ir rizikas.

Palaikyti glaudžius bendradarbiavimo ryšius su nacionalinio ir savivaldybės lygmens institucijomis, siekiant sumažinti grėsmes ir rizikas mokyklai, susijusias su įtraukties procesų plėtra. Ieškant bendros vizijos ir naujo specialiųjų mokyklų vaidmens konkrečiame regione ar savivaldybėje, išsaugant sukauptus didelių SUP turinčių vaikų ugdymo materialiuosius ir žmogiškuosius išteklius ir patirtį. Kuriant naują mokyklos viziją ir strategiją įtraukti visą mokyklos bendruomenę.

Siekti skaidrios personalo politikos, lygių galimybių kiekvieno darbuotojo darbui ir karjerai.

Rūpintis darbuotojų profesiniu tobulėjimu ir kompetencijų, atliepiančių šiuolaikinius švietimo iššūkius, tobulinimą. Svarbu orientuotis ne vien tik į mokymus ir seminarus, bet į tinklaveiką, mokymąsi bendruomenėje vienas iš kito, dalijimąsi patirtimi. Tam svarbu apgalvoti vidinę patirties sklaidos ir tarpusavio bendradarbiavimo sistemą (sistemingas vienas kito pamokų / veiklų stebėjimas, grupiniai pasitarimai, atvejų analizės, supervizijos ir kt.).

Ugdant SUP turinčius mokinius ypatingą svarbą turi gebėjimas dirbti tarpdisciplininėje komandoje ir komandinio darbo įgūdžiai. Būtina užtikrinti komandos tarpdiscipliniškumą (reikalingų specialistų įdarbinimą, stiprios tarpdisciplininės komandos suformavimą) ir jos veiklos kokybę (įvairių sričių specialistai ir mokytojai susitinka komandoje, bendrai planuoja veiklas ir pagalbą konkrečiam mokiniui, aptaria individualų ugdymo planą (IUP) ir kt.). Ieškoti būdų, kaip tarpdisciplininė mokyklos komanda galėtų tapti konsultacine komanda kitoms savivaldybėje ar regione veikiančioms bendrojo ugdymo mokykloms, kuriose yra mokinių turinčių didelių SUP, o mokyklų bendruomenėms reikalingos tam tikros srities profesionalų ekspertinės konsultacijos.

Vadovavimą ir lyderystę mokykloje grįsti pasidalintos lyderystės principais. Siekti, kad didelę dalį sprendimų priimtų bendruomenė, veikloms vadovautų įvairūs jos nariai, skatinti asmeninę iniciatyvą, nuomonių įvairovę.

Siekti įgalinančios lyderystės ir vadybos:

- aiški, vienijanti, įkvepianti vizija (visiems žinoma, priimtina, siekiama įgyvendinti);
- dialogo ir susitarimų kultūra (visų bendruomenės narių dalyvavimas priimant sprendimus);
- pa(si)dalinta lyderystė (pagrįsta pasitikėjimu, įsipareigojimu ir įgalinimu, skatinanti imtis iniciatyvos ir prisiimti atsakomybę valdymo kultūra);
- veiksmingas administravimas (skaidrus, paprastas, neapkraunantis, patogus administravimas, veiksmingas išteklių skirstymas ir ekonomišką jų naudojimą);
- kūrybiškumas ir valia veikti (idėjų kūrimas, eksperimentavimas, drąsa rizikuoti, priimti sunkius sprendimus ir atkaklumas juos įgyvendinant).

Literatūros sąrašas

1. Committee on the Rights of Persons with Disabilities. General comment No. 4 (2016) Article 24: Right to inclusive education. 2 September 2016.
2. European Commission. (2013). Support for children with special educational needs (SEN). Brussels: European Commission.
3. Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencija (2006). CRPD/C/LTU/CO/1. Neįgaliųjų teisių konvencija. baigiamosios pastabos pirminei lietuvių ataskaitai [CRPD/C/LTU/CO/1: Committee on the Rights of Persons with Disabilities. Concluding observations on the initial report of Lithuania, 11 May 2016] UN Committee on the Rights of Persons with Disabilities. Retrieved from https://socmin.lrv.lt/uploads/socmin/documents/files/pdf/11136_neigaliuju-teisiu-komiteto-rekomendacijos-lietuvai.pdf
4. Geros mokyklos koncepcija. (2015). TAR, 2015-12-21, Nr. 20048.
5. Gibb, K., Tunbridge, D., Chua, A., & Frederickson, N. (2007). Pathways to inclusion: Moving from special school to mainstream. *Educational Psychology in Practice*, 23(2), 109-127. doi:<https://doi.org/10.1080/02667360701320770>
6. Hedegaard-Soerensen, L., & Tetler, S. (2016). Evaluating the quality of learning environments and teaching practice in special schools. *European Journal of Special Needs Education*, 31(2), 264-278. doi:<http://dx.doi.org/10.1080/08856257.2016.1141524>
7. Mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo programas, veiklos išorinio vertinimo organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašas. (2016). Tar, 2016-12-30, Nr. 30191
8. NMVA. (2012). Kokybiškai dirbančių mokyklų vertinimo modelio sukūrimo studija. Vilnius: Nacionalinė mokyklų vertinimo agentūra.

9. Ugdymo ir švietimo pagalbos kokybės specialiosiose mokyklose ir specialiojo ugdymo centruose tyrimas (2016). Užsakomasis tyrimas. Tyrėjų grupė: Miltenienė L., Geležinienė R., Kaffemanienė I., Kairienė D., Melienė R., Tomėnienė L.
[https://www.smm.lt/uploads/documents/Svietimo_bukles_tyrimai/2017%2002%2027%20Ataskaita%20UGDYMO%20IR%20%C5%A0VIETIMO%20PAGALBOS%20KOKYB%C4%96S%20SPECIALIOSIOSE%20MOKYKLOSE%20IR%20SPECIALIOJO%20UGDYMO%20CENTRUOSE%20TYRIMAS%20\(2\).pdf](https://www.smm.lt/uploads/documents/Svietimo_bukles_tyrimai/2017%2002%2027%20Ataskaita%20UGDYMO%20IR%20%C5%A0VIETIMO%20PAGALBOS%20KOKYB%C4%96S%20SPECIALIOSIOSE%20MOKYKLOSE%20IR%20SPECIALIOJO%20UGDYMO%20CENTRUOSE%20TYRIMAS%20(2).pdf)
10. Thematic Study of the Rights of Persons with Disabilities to Education (2013). Report of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights. Human Rights Council.
<http://www.ohchr.org/EN/Issues/Disability/Pages/StudyRightOfPersonsWithDisabilitiesToEducation.aspx>

PRIEDAI

1 priedas. Apklausos raštu anketos ir klausimai

Klausimai mokiniams

Mielas moksleivi, moksleive,

Tavo mokykla dalyvauja tarptautiniame projekte ir nori suprasti, kaip reikia keisti mokyklą, kad joje vaikams patiktų.

Prašome tavęs atsakyti į klausimus ir padėti mokyklai sužinoti mokinių nuomonę.

Tavo nuomonė labai svarbi!

Kilus klausimams rašyti elektroniniu paštu: lina.milteniene@gmail.com

Ar tu sutinki dalyvauti apklausoje?

Taip

Ne

1. Parašyk, kiek tau metų. _____

2. Parašyk, kelintoje klasėje mokaisi.

3. Ar tau patinka mokytis šioje mokykloje?

Taip

Ne

Parašyk, kodėl tau patinka arba nepatinka?

4. Pažymėk, kokia veikla mokykloje tau labiausiai patinka:

- mokyti pamokose
- dalyvauti renginiuose
- dalyvauti specialiuose užsiėmimuose (logopedo, kineziterapeuto, ergoterapeuto ir kt.)
- dalyvauti būrelių veikloje
- dalyvauti stovyklose, kurias organizuoja mokykla
- vykti į ekskursijas
- tiesiog būti mokykloje po pamokų (dienos centre, laisvalaikio centre ir kt.)
- Kita (įrašyk)

5. Parašyk, ką norėtum pakeisti pamokose? Kodėl?

1) _____

2) _____

3) _____

6. Parašyk, ką norėtum pakeisti mokykloje? Kodėl?

1) _____

2) _____

3) _____

7. Pažymėk, kaip tu jautiesi įvairiose mokyklos vietose:

Klasėje	☐ Patinka ☐ Nepatinka
Mokyklos koridoriuose	☐ Patinka ☐ Nepatinka
Mokyklos kieme	☐ Patinka ☐ Nepatinka
Bibliotekoje / skaitykloje	☐ Patinka ☐ Nepatinka
Valgykloje	☐ Patinka ☐ Nepatinka
Žaidimų kambaryje	☐ Patinka ☐ Nepatinka
	☐ Nėra tokios vietos
Sporto salėje	☐ Patinka ☐ Nepatinka
Dienos (laisvalaikio) centre	☐ Patinka ☐ Nepatinka
	☐ Nėra tokios vietos
Pojūčių klinikoje	☐ Patinka ☐ Nepatinka
	☐ Nėra tokios vietos

Dėkojame už tavo atsakymus!

Klausimai tėvams

GEROSIOS PATIRTYS IR TOBULINTINOS SRITYS MŪSŲ MOKYKLOJE

Mieli tėveliai, globėjai,

Jūsų vaiko mokykla, dalyvauja tarptautiniame projekte⁵, kuriuo siekiama padėti mokyklai tobulinti ugdymo kokybę ir kitas paslaugas mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, jų tėvams.

Maloniai prašome atsakyti į keletą klausimų ir prisidėti prie mokyklos kaitos.

Jūsų nuomonė labai svarbi!

Apklausa anoniminė, duomenys bus analizuojami ir pateikiami apibendrintai. Maloniai prašome atsakyti į visus klausimus.

Kilus klausimų rašykite el. paštu: lina.milteniene@gmail.com

⁵ „The pilot model of PERFECT organization providing teaching and social integration services for children and youth with special needs” Nr. LLI-379

Ar sutinkate dalyvauti apklausoje?

Taip

Ne

KELETAS KLAUSIMŲ APIE JUS:

1. Nurodykite, kas esate:

- Mama / globėja
- Tėtis / globėjas
- Kita (jrašykite).....

2. Nurodykite, klasę, kurioje mokosi Jūsų vaikas:

3. Ką šioje mokykloje, kurioje mokosi Jūsų vaikas, labiausiai vertinate?

1) _____

2) _____

3) _____

4. Ką dar galėtų padaryti mokykla, kad Jūsų vaikas sėkmingai augtų ir tobulėtų (ką pakeisti, patobulinti, kokių naujų paslaugų pasiūlyti)? (parašykite bent tris dalykus)

1) _____

2) _____

3) _____

5. Kokios pagalbos iš mokyklos reikėtų Jums – tėvams?

1) _____

2) _____

3) _____

Dėkojame už atsakymus!

Klausimai pedagogams

GEROSIOS PATIRTYS IR TOBULINTINOS SRITYS MŪSŲ MOKYKLOJE

Mieli pedagogai,

Jūsų mokykla, dalyvauja tarptautiniame projekte⁶, kuriuo siekiama padėti mokyklai tobulinti ugdymo kokybę ir kitas paslaugas mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, jų šeimoms.

Maloniai prašome atsakyti į keletą klausimų ir prisidėti prie mokyklos kaitos.

Jūsų nuomonė labai svarbi!

Apklausa anoniminė, duomenys bus analizuojami ir pateikiami apibendrintai. Maloniai prašome atsakyti į visus klausimus.

Kilus klausimų rašykite el. paštu: lina.milteniene@gmail.com

Ar sutinkate dalyvauti apklausoje?

Taip

Ne

5. Ką savo mokykloje labiausiai vertinate? Kokios yra jos stipriosios pusės?

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____

6. Kokių sunkumų Jūs, kaip pedagogas, patiriate organizuodamas mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių ugdymą?

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____

3. Pagalvokite ir jrašykite tris dalykus, ką galėtų mokykla tobulinti, kad kiekvienas mokinys būtų kokybiškai ugdomas, sulauktų reikiamos pagalbos?

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____

⁶ „The pilot model of PERFECT organization providing teaching and social integration services for children and youth with special needs” Nr. LLI-379

Děkujeme už atsakymus!